

Karelia-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (AMK)

Yritysrakenteen kehittäminen – case Osakeyhtiö X

Hannu Kontkanen

Opinnäytetyö, syyskuu 2024

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2024
Liiketalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Hannu Kontkanen

Nimeke
Yritysrakenteen kehittäminen – case Osakeyhtiö X

Toimeksiantaja
Osakeyhtiö X

Tiivistelmä

Toimiva yritys rakenne on vaikuttava tekijä menestyvälle yritykselle. Se voi mahdollistaa käytössä olevien resurssien tehokkaan hyödyntämisen. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää rakennus alalla toimivan osakeyhtiön yhtiörakenteen kehittämisen vaihtoehtoja yritys järjestelyjen avulla. Yhtiörakenteen kehittämisen tutkimukseen valittiin elinkeinoverolain mukaiset yritys järjestelyt.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, ja siinä hyödynnettiin laadullisia tutkimusmenetelmiä. Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään osakeyhtiön, yritys järjestelyiden yhtiöoikeuden ja yritys järjestelyiden verotusta. Puolistrukturoidun haastattelun avulla selvitettiin osakeyhtiön omistajan näkemyksiä yhtiörakenteen kehittämisen tarpeista ja muutoksen tavoitteista. Haastatteluaineiston analysoinnissa käytettiin sisälönanalyysia.

Teoriaosuuden ja haastattelun tulosten pohjalta selvisi, että osakeyhtiö X:n yritys rakenteen kehittäminen olisi parhaiten mahdollista osittaisjakautumisen tai liiketoimintasiirron avulla. Tärkeäksi vaatimukseksi tutkimuksessa paljastui y-tunnuksen ja yrityksen nimen säilyttäminen rakentamisen liiketoiminnan käytössä. Yhtiön toiminimellä ja referensseillä oli osakeyhtiön X:n liiketoiminnan kannalta suuri merkitys ja näiden muuttuminen vaikuttaisi liiketoimintaan negatiivisesti. Opinnäytetyön tuloksena laadittiin yhteenveto parhaiten soveltuvista yritys järjestelyvaihtoehdoista ja niiden erityispiirteistä yritys rakenteen kehittämisen tueksi.

Kieli
suomi

Sivuja 49
Liitteet 4
Liitesivumäärä 8

Asiasanat
osakeyhtiö, yhtiörakenne, yritys järjestelyt, Elinkeinoverolaki

THESIS
September 2024
Degree Programme in business Economics

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Hannu Kontkanen

Title
Company structure optimization – case Limited company X

Commissioned by
Anonymous commissioning company

Abstract

A solid corporate structure is an influential factors for a successful company. It can enable the efficient utilization of available resources. The aim of this thesis was to explore the options for developing the corporate structure of a limited company operating in the construction industry. The corporate arrangements defined in the business income tax act determined the options for developing the corporate structure.

The thesis was carried out as a functional thesis, utilizing qualitative research methods. The theoretical background of the study is based on the corporate law of limited companies, corporate arrangements, and the taxation of corporate arrangements. A semi-structured interview was used to investigate the owner's views on the needs for developing the corporate structure and the objectives of the change. The interview data was analyzed using content analysis.

Based on the theoretical part and the interview results, it was found that the development of the corporate structure of the Company X would be best achieved through partial demerger or business transfer. An important requirement revealed in the study was the retention of the business ID and the company name in the construction business. As a result of the thesis, a summary of the most suitable corporate arrangement options and their specific features was prepared to support the development of the corporate structure.

Language
Finnish

Pages 49
Appendices 4
Pages of Appendices 8

Keywords
Limited Company, Company structure, Merger, Division, Transfer of Assets, Act on the Taxation of Business Income

Sisältö

1	Johdanto	6
1.1	Tausta	6
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusongelma	7
1.3	Aikaisemmat tutkimustulokset	7
1.4	Rakenne	13
2	Osakeyhtiö yhtiömuotona	14
2.1	Osakeyhtiö yhtiöoikeudessa	14
2.2	Osakeyhtiö verotuksessa	15
3	Yritysjärjestelyt	16
3.1	Sulautuminen	16
3.1.1	Absortiosulautuminen	17
3.1.2	Kombinaatiosulautuminen	17
3.1.3	Tytäryhtiösulautuminen	18
3.1.4	Sulautumisprosessi	19
3.2	Jakautuminen	22
3.2.1	Kokonaisjakautuminen	23
3.2.2	Osittaisjakautuminen	23
3.2.3	Jakautumisprosessi	24
3.3	Liiketoimintasiirto	26
4	Yritysjärjestelyiden verotus	27
4.1	Sulautuminen verotuksessa	29
4.2	Jakautuminen verotuksessa	30
4.3	Liiketoimintasiirto verotuksessa	30
5	Yritysrakenteen kehittäminen – case Osakeyhtiö X	31
5.1	Osakeyhtiö X	31
5.2	Tutkimuksen tavoitteet	32
5.3	Tutkimusmenetelmät	33
5.4	Tutkimuksen toteutus	35
5.5	Tulokset	36
5.5.1	Osittaisjakautumisen vaatimukset	38
5.5.2	Liiketoimintasiirron vaatimukset	39
6	Johtopäätökset ja pohdinta	40
6.1	Johtopäätökset	40
6.2	Pohdinta	43
6.3	Luotettavuus ja eettisyys	45
6.4	Jatkotutkimuskohteet	45
	Lähteet	47

Liitteet

Liite 1	Osakeyhtiölaki, sulautumissuunnitelman sisältö
Liite 2	Osakeyhtiölaki, jakautumissuunnitelman sisältö
Liite 3	Haastattelu, ennakkokysymykset
Liite 4	Haastattelu, lopulliset kysymykset

1 Johdanto

1.1 Tausta

Opinnäytetyön aiheeksi valitsin esille nousseen projektin työelämästä. Osakeyhtiö X:n liiketoiminnan osalta oli voimakkaan kasvun sekä muuttuneen toimintaympäristön vuoksi muodostunut tarve tarkastella yhtiön liiketoimintaa ja yhtiörakennetta tarkemmin. Yritysjärjestelyllä tarkoitetaan tapahtumaa, jossa yrityksen omaisuutta tai liiketoimintoja luovutetaan tai siirretään toiselle yritykselle siten, että järjestelyn toisena osapuolena ei ole ulkopuolinen taho ja omaisuuden siirrossa noudatettu hinnoittelu ei ole käyvän markkinahinnan mukainen. Yritysjärjestelyn tavoitteena on muokata yrityksen omistusrakennetta tai sen toimintoja järkevämpään muotoon. (Immonen 2022, 17–18.) Yhtiöjärjestelyt ovat monimutkaisia liiketoimia, joissa yhtiön nykyistä yhtiörakennetta päivitetään vastaamaan nykyhetken tai tulevaisuuden liiketoiminnan tarpeita ja vaatimuksia.

Yritysjärjestelyiden vaihtoehtojen kartoituksessa yhdistyy mielenkiintoisella tavalla kohdeyhtiön liiketoiminnan nykytilan kartoitus sekä yhtiön nykyhetken tai tulevaisuuden tarpeiden selvittäminen. Opinnäytetyössä toteutetaan laadullinen haastattelututkimus yrityksen omistajan kanssa. Haastattelun analyysin perusteella toteutetaan opinnäytetyöni toiminnallisena osuutena toimeksiantajalle raportti yhtiörakenteen kehittämisen vaihtoehtoista toteuttamisen vaihtoehtojen suunnittelua varten.

Opinnäytetyön aihe liittyy erittäin vahvasti nykyiseen työtehtävääni taloushallinnon asiantuntijana tilitoimistossa. Laadittavan selvityksen avulla pystyn lisäämään nykyistä osaamistani teoriasta saatavan substanssiosaamisen lisääntymisen avulla ja soveltamaan opittuja asioita käytäntöön työelämässä.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusongelma

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa vaihtoehtoja osakeyhtiö X:n yhtiörakenteen kehittämiseksi liiketoiminnan kehittämisen näkökulmasta katsottuna. Yrityksen omistajan kanssa käytävän haastattelun ja teoriakirjallisuuden tietojen pohjalta kartoitetaan case-yritykselle parhaiten soveltuvin tapa toteuttaa yhtiöjärjestely. Selvityksessä otetaan huomioon osakeyhtiö X:n toimialan ja liiketoiminnan erityispiirteet. Tavoitteena on selvittää kattavasti millä eri tavoilla osakeyhtiön on mahdollista toteuttaa yritysjärjestely ja osakeyhtiö X:n omistajan haastattelun avulla kerätä lisätietoja sopivien vaihtoehtojen osalta. Opinnäytetyön konkreettisenä lopputuloksena laaditaan yhteenveto parhaiten osakeyhtiö X:n tilanteeseen soveltuvista yhtiörakenteen kehittämistavoista yritysjärjestelyiden avulla. Laaditun raportin tietoja voitaisiin hyödyntää varsinaisen yhtiöjärjestelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä osakeyhtiö X:n päätöksenteon tukena.

Tutkimuksen tärkeimpänä tutkimuskysymyksenä on selvittää, millä eri tavoilla osakeyhtiö X:n on mahdollista kehittää yritysrakennetta sekä selvittää mitkä yritysjärjestelyt soveltuisivat parhaiten yritysrakenteen kehittämiseen. Tutkimuksessa halutaan myös selvittää syitä yritysrakenteen kehittämiseksi, eli mitkä asiat osakeyhtiö X:n omistajan mielestä ovat yritysrakenteen muutoksen tavoitteina. Opinnäytetyön konkreettisenä lopputuloksena laaditaan yhteenveto parhaiten osakeyhtiö X:n tilanteeseen soveltuvista yhtiörakenteen kehittämistavoista yritysjärjestelyiden avulla. Laaditun yhteenvedon sekä opinnäytetyön teoriaosuuksien tietoja voitaisiin hyödyntää varsinaisen yritysjärjestelyn suunnitteluprosessissa sekä osakeyhtiö X:n päätöksenteon tukena. Tutkimuksessa käytetyt menetelmät on kuvattu opinnäytetyöni luvussa viisi tarkemmin.

1.3 Aikaisemmat tutkimustulokset

Opinnäytetyöni tärkeimmistä aihealueista, joita ovat yritysjärjestelyt, verotus, osakeyhtiö, on kirjoitettu useita opinnäytetöitä. Valitsin kolme alle kuusi vuotta

vanhaa opinnäytetyötä, joissa oli käsitelty yritysjärjestelyitä ja opinnäytetyön yhteydessä on toteutettu laadullinen tutkimus tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Opinnäytetoissa on tutkittu yritysjärjestelyiden toteuttamisen vaihtoehtojen näkökulmasta, toteutuneiden yritysjärjestelyiden taustoja tai selvitetty yritysjärjestelyjen vaihtoehtoja toimeksiantaja yrityksen näkökulmasta.

Elina Kaulinin opinnäytetyön teoriassa käsiteltiin monipuolisesti erilaisia yritysjärjestelyitä elinkeinoverotuksen näkökulmasta. Kaulinin opinnäytetyön toimeksiantajana oli konserni, jossa oli toteutettu yritysrakenteen muutos aikaisemmin ja yrityksen johto halusi saada yritysjärjestelyn syyt ja hyödyt selkeytettyä yrityksen johdolle ja työntekijöille. Opinnäytetyössä esiteltiin ja käytiin läpi tehdyn yritysjärjestelyn taustat. Opinnäytetyössä kuvattiin myös, millaisia vaikutuksia yritysjärjestelyllä oli ollut yritystoimintaan niin, että kaikille yrityksessä työskenteleville selittyisi yritysjärjestelyn taustalla olleet syyt. (Kaulin 2019, 7.)

Elina Kaulinin opinnäytetyössä käsiteltiin konsernin määritelmä monipuolisesti hyödyntäen useita eri kirjallisuuslähteitä sekä ajantasaista lainsäädäntöä. Konsernien osalta opinnäytetyössä oli kerrottu erilaisista konsernityypeistä ja näiden tavallisimmista piirteistä. Esitellyt konsernityypit ovat vertikaaliset-, horisontaaliset- ja sekakonsernit. (Kaulin 2019, 9–10.) Yritysjärjestelyiden osalta teoriassa esiteltiin neljä opinnäytetyön case- osion perusteella toimeksiantajan tutkimukseen parhaiten soveltuvaa yritysjärjestelykeinoa. Yritysjärjestelyistä esiteltiin sulautuminen, jakautuminen, osakevaihto ja liiketoimintasiirto. Yritysjärjestelyiden yhtiöoikeudellisen läpikäynnin lisäksi teoriassa käsiteltiin yritysjärjestelyiden verotusta sekä varsinaisen yritysjärjestelyn prosessia ja etenemistä. (Kaulin 2019, 11–13.)

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin tapaustutkimusta, jossa tutkittiin toteutetun yritysjärjestelyn seurauksia, yritysjärjestelyssä tehtyjä toimenpiteitä ja yritysjärjestelyn vaikutuksia osakeyhtiölle. Yritysjärjestelyn myötä muodostui myös konsernirakenne, jonka toimivuutta selvitettiin opinnäytetyön case -osiossa. (Kaulin 2019, 7–8.) Elina Kaulinin opinnäytetyön tulokset olivat toimeksiantajan pyynnöstä salattu, joten tulosten yksityiskohtia, haastatteluiden sisältöä tai muuta opinnäytetyön empiirisen osion tietoja ei ollut saatavissa. (Kaulin

2019, 38.) Johtopäätöksissä Elina Kaulin kävi läpi teorian ja case -tutkimuksen osalta selvinneitä yksityiskohtia toteutetun liiketoimintasiirron osalta yleisellä tasolla. Johtopäätöksissä selvisi myös, että teoriaosion avulla oli saatu selvitettyä eri yritysjärjestelykeinojen etuja ja haittoja toimeksiantajan näkökulmasta. (Kaulin 2019, 39–40.)

Krista Rautasen opinnäytetyön aiheena oli osakeyhtiön jakautumisen vaihtoehtojen tutkimus jakautumisen ja osittaisjakautumisen osalta. Tutkimuskysymykset oli valittu opinnäytetyöhön suoraan toimeksiantajan toiveesta. Opinnäytetyössä käytiin läpi kattavasti jakautumisen prosessia sekä molempien jakautumistapojen erityispiirteitä yhtiöoikeuden ja verotuksen osalta. Rautasen opinnäytetyössä on myös kattavasti käyty läpi Osakeyhtiö X:n näkökulmasta jakautumista ja esitellyt prosessiin liittyviä vaiheita ja esimerkiksi veroseuraamuksia erilaisten jakautumisvaihtoehtojen osalta. (Rautanen 2021, 6–9.)

Teorian osalta Rautasen opinnäytetyö jakautuu kahteen jakautumista käsittelevään kappaleeseen. Ensimmäinen luku käsittelee jakautumista yhtiöoikeuden näkökulmasta. Jakautumisen osalta esiteltiin kokonaisjakautuminen, jossa osakeyhtiö jakautui vähintään kahdeksi vastaanottavaksi yhtiöksi ja jakautuvan osakeyhtiön purkautuu jakautumisprosessin päätteeksi. Osittaisjakautumisessa osakeyhtiön liiketoiminnoista vähintään yksi siirretään jakautumisen avulla uuteen perustettavaan tai jo olemassa olevaan osakeyhtiöön. (Rautanen 2021, 11–13.) Jakautumisen yhtiöoikeuden kappaleessa esitellään myös jakautumisprosessin vaiheet ja toimenpiteet läpi. Jakautumisprosessin etenemiseen liittyvä lainsäädäntö ja sisältö on tarkkaan määritelty Osakeyhtiölain 17 luvussa, jonka sisältöä Rautanen käsitteli myös jakautumisen prosessin vaiheiden läpikäynnissä. (Rautanen 2021, 14–24.)

Toisessa luvussa käsitellään jakautumiseen liittyvää verotusta sekä lainsäädäntöä. Elinkeinoverolain osalta esiteltiin tärkeimmät EVL: 52 a-h§ ja näiden vaikutuksen jakautumisen verotukseen. Lisäksi verotuksen osiossa käytiin läpi veroneutraaliin sekä verollisen jakautumisen termit läpi ja kuvailtiin tapaukset, joissa sovellettiin verotuksessa veroneutraalia ratkaisua ja tilanteet, joihin sovellettiin verollista käsittelyä. (Rautanen 2021, 25–27.) Jakautumisen verotuksen

kappaleessa käsiteltiin myös tapaukseen olennaisesti liittyvää kiinteistöjen siirtämistä jakautumisen yhteydessä liiketoimintaa harjoittavasta yhtiöstä toiseen. Kriittisenä tekijänä kiinteistöjen irrottamisen osalta oli itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden muodostaminen. (Rautanen 2021, 30–32.) Jakautumiseen sovellettavien verojen osalta Rautanen kävi teoriassa läpi verotuksen käsittelyä osakkaan sekä yhtiön näkökulmasta. (Rautanen 2021, 32–33.)

Rantasen opinnäytetyössä hyödynnettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä, johon oli yhdistetty kirjoittajan mukaan empiirisen oikeustutkimuksen menetelmä. Menetelmien avulla pyrittiin muodostamaan jakautumisesta mahdollisimman kattava kuva yhtiöoikeuden ja jakautumisen näkökulmasta. Yhtiöoikeuden ja verotuksesta tutkimuksen avulla saadun tiedon avulla pyrittiin selvittämään toimeksiantajayrityksen kannalta edullisin tapa toteuttaa osakeyhtiön jakautumisen liiketoimintaa harjoittavaan osakeyhtiöön ja toimitilakiinteistöt omistavaan osakeyhtiöön. Menetelmissä hyödynnettiin myös asiantuntijahaastattelua, jolla selvitettiin jakautumisen vaikutuksia yrityksen rahoitukseen. Asiantuntijahaastattelussa tutkittiin jakautumiseen toimenpiteitä jakautuvan yhtiön vakuusjärjestelyiden näkökulmasta. (Rautanen 2021, 9–10.)

Osakeyhtiö X:n jakautuminen kappaleessa käsiteltiin toimeksiantajayrityksen näkökulmasta jakautumiseen liittyvät yhtiöoikeuden ja verotuksen asiat molempien jakautumistapojen näkökulmasta. Selvityksessä kerrottiin myös yhtiölle jakautumisesta aiheutuvat veroseuraamukset, eli voitaisiinko jakautumisen toteuttaa veroneutraalisti vai tulisiko jakautuminen verollisena verotettavaksi. (Rautanen 2021, 36–37.) Osittaisjakautumisessa osakeyhtiö X:n kiinteistöt erotettaisiin nykyisestä yhtiöstä uuteen perustettavaan yhtiöön. Osakeyhtiölain perusteella toimenpide olisi mahdollista toteuttaa, mutta verotuksen osalta Elinkeinoverolain kohdalla ei kiinteistöjen kohdalla täyty lain vaatimus itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden muodostamisesta ja osittaisjakautumista ei pystytä toteuttamaan näin ollen veroneutraalisti. (Rautanen 2021, 36.) Kokonaisjakautumisen osalta osakeyhtiö X:n tapauksessa olisi mahdollista toteuttaa jakautuminen veroneutraalisti, mutta yrityksen kannalta tärkeä y-tunnus ei olisi mahdollista säilyttää liiketoimintaa harjoittavan yhtiön käytössä, koska jakautuva yhtiön purkautuu jakautumisen päätteeksi. (Rautanen 2021, 36–37.)

Johtopäätöksissä Rautanen käsittely tutkimuksen luotettavuutta, tutkimuksen kulkua ja haastattelun merkitystä opinnäytetyön tutkimuksen osalta läpi. Luotettavuuden osalta Rautanen piti opinnäytetyötään melko luotettavana monipuolisen ja laajan teoriapohjan vuoksi. Haastattelun osalta Rautanen kertoi haastattelun olleen puhelinhaastattelu, josta oli kirjoitettu muistiinpanot aineistoksi tutkimukselle. Rautanen totesi haastattelun osalta, että saatuihin aineistoihin voi liittyä virheen tai väärinymmärryksen riski. (Rautanen 2021, 43–44.) Jatkotoimenpiteiksi Rautanen nimesi opinnäytetyön tutkimuksen osalta jakautumisen kirjanpitovaikutusten selvittämisen jakautuvan ja vastaanottavien yhtiöiden osalta. Muita jatkotutkimuksen mahdollisia aiheita olivat keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön vertailu kiinteistöjen uutena yhtiömuotona ja omistajan varojen nostaminen kiinteistöyhtiöstä ja sen käytössä olevat erilaiset vaihtoehdot. (Rautanen 2021, 44–45.)

Valtteri Rintalan opinnäytetyössä käsiteltiin kahden osakeyhtiön sulautumista ja opinnäytetyön toiminnallisena tuotoksena laadittiin toimeksiantajalle toimenpide- lista sulautumisprosessin eri vaiheista prosessin kehittämiseksi. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, johon sisältyi myös laadullisena tutkimuksena toteutettu tapaustutkimus toteutetun yrityskaupan osalta. Yrityskaupan jälkeen toimeksiantaja suunnittelee yritysjärjestelyn toteuttamisen emo- ja tytäryhtiön osalta. Sulautumisen osalta toimeksiantaja halusi selvittää eri sulautumistapojen vaihtoehdot yhtiöiden tilanteeseen sopivan sulautumistavan valintaa varten. (Rintala 2021, 1.)

Teorian osalta Rintala kirjoitti ensimmäiseksi osakeyhtiön yhtiömuodon erityispiirteistä ja yksityiskohdista, jotka erottavat osakeyhtiöt muista yhtiömuodoista. Yritysjärjestelyiden luvussa esiteltiin erilaiset yhtiöjärjestelyiden vaihtoehdot yleisellä tasolla. Viimeisessä teoriaosiossa esiteltiin yrityksessä toteutettu sulautuminen tarkemmin ja kuvailtiin erilaiset sulautumisen vaihtoehdot. Yhtiöjärjestelyitä käsiteltiin opinnäytetyössä pelkästään yhtiöoikeuden näkökulmasta. (Rintala 2021, 1–2.)

Tutkimusmenetelmänä Rintalan tutkimuksessa käytettiin laadullisen tutkimuksen tapaustutkimuksen muodossa. Tapaustutkimuksen aineistot kerättiin toimitusjohtajalle tehdyn strukturoidun haastattelun avulla. Aineiston analysoinnissa hyödynnettiin keskusteluanalyysia, jossa tutkittiin ihmisten välisen keskustelua ja vuorovaikutusta. (Rintala 2021, 9–10.)

Tutkimuksen tuloksina selvisi ennen tutkimusta tapahtuneen yrityskaupan tarkemmat syyt ja Originator Oy:n tutkimukseen liittyvät tapahtumat ja Originator ja Hyvinkään HRP Oy:n sulautumiseen vaikuttaneet taloudelliset tekijät yrityskaupan yhteydessä. Sulautumisella tavoiteltiin yritystoimintaan liittyvien velvoitteiden keventymistä ja kustannussäästöjä, kun kahden osakeyhtiön sijaan olisi vain yksi osakeyhtiö, jonka alla operoisivat molempien yhtiöiden varaosa- ja huoltotoiminnot. Tämän lisäksi eri toimipisteiden väliset liiketoimet muuttuisivat yhtiön sisäisiksi tapahtumiksi, jolloin näiden osalta ei tarvitse enää käydä kauppaa markkinaehtoisin hinnoin, vaan tavarat voitaisiin siirtää varastosta toiseen hankintahintojen mukaisesti. (Rintala. 2021. 11.) Tutkimuksessa selvisi myös, ettei emoyhtiö Originator Oy omista 100% osuutta Hyvinkään HRP Oy:stä vaan vähemmistöosuus tytäryhtiöstä on edelleen myyntipäälliköllä. Toiminnallisena osiona laaditussa sulautumisen toimenpidelistassa esiteltiin absorptiosulautumisen ja tytäryhtiösulautumisen vaiheet kohdeyritysten osalta. (Rintala 2021, 12–13.)

Johtopäätöksissä Rintala käsitteli sulautumisprosessien eroja absorptio- ja tytäryhtiösulautumisen osalta sekä kävi läpi tytäryhtiösulautumisen toteuttamiseksi vaadittavat omistusjärjestelyt tytäryhtiön vähemmistöomistajien osuuk-sien hankinnan osalta. Jatkotutkimuskohteeksi Rintala nimesi yritysjärjestelyiden verotuksen seurausten selvittämisen sekä kirjanpidossa tehtävien kirjausten selvittämisen kahden osakeyhtiön fuusion osalta. (Rintala 2021, 16–17.)

1.4 Rakenne

Opinnäytetyöni luvussa kaksi käsittelen osakeyhtiön yhtiömuodon erityispiirteet yhtiöoikeuden sekä verotuksen näkökulmista. Luvussa kolme käsitellään Elinkeinoverolain mukaiset yritysjärjestelyt sulautuminen, jakautuminen ja liiketoimintasiirto läpi yhtiöoikeuden sekä verotuksen näkökulmasta. Yritysjärjestelyihin liittyvän lainsäädännön lisäksi käyn myös läpi teoriassa, miten yritysjärjestelyn prosessi etenee suunnittelusta toteutukseen asti sulautumisen ja jakautumisen osalta. Luvussa neljä käsittelen yritysjärjestelyihin liittyvää verotusta pääasiassa Elinkeinoverolain näkökulmasta. Muita opinnäytetyön teoriassa esiteltyjä yritysjärjestelyihin olennaisesti sovellettavia verolakeja ovat Arvonlisävero-, varainsiirtovero- ja tuloverolaki.

Opinnäytetyön case-osio esitellään tarkemmin luvussa viisi. Luvussa esitellään toimeksiantaja osakeyhtiö X ja käydään läpi yhtiön nykytilanne yleisellä tasolla. Käsittelen omissa alaluvuissaan tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmät, joiden avulla tutkimusongelmaan haetaan ratkaisuvaihtoehtoja. Case-osiossa kuvataan myös tutkimuksen toteuttaminen suunnittelun ja haastattelututkimuksen osalta. Tulokset -luvussa esitellään tutkimuksen lopputulokset ja vaihtoehdot osakeyhtiö X:n yhtiörakenteen kehittämiseksi.

Luvussa kuusi käsittelen opinnäytetyöni johtopäätöksissä tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä ja tärkeimpiä yhtiörakenteen kehittämisessä huomiota vaativia esille nousseita yksityiskohtia osakeyhtiö X:n tapauksessa. Johtopäätöksissä vertailen opinnäytetyöni teoriaa, tuloksia ja johtopäätöksiä aiemmin aihealueesta kirjoitetuihin opinnäytetöihin nähden. Pohdinnan alaluvussa reflektoin opinnäytetyö prosessia ja omaa kehittymistäni ja opinnäytetyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Luotettavuuden ja eettisyyden osiossa käsittelen opinnäytetyön ja tutkimuksen menetelmien ja valittujen toimintatapojen oikeellisuutta. Jatkotutkimuskohteet alaluvussa esittelen osakeyhtiö X:n yritysjärjestelyiden vaihtoehtojen tutkimuksen jälkeen toteutettavista jatkotutkimuksen vaihtoehtoja tarkempien selvitysten laatimisen osalta.

2 Osakeyhtiö yhtiömuotona

2.1 Osakeyhtiö yhtiöoikeudessa

Osakeyhtiö on yleinen yhtiömuoto niin Suomessa kuin Suomen ulkopuolellakin. Osakeyhtiötä yhdistää Suomessa seuraavat erityispiirteet: osakeyhtiö on yhtiömuoto, jolla on täydellinen oikeushenkilöllisyys sen omistajista. Eli osakeyhtiön varat ovat sen omia, eikä osakeyhtiön omistajien varallisuutta. Osakeyhtiön pystyy myös tekemään sitoumuksia omissa nimissään, eli toimimaan itsenäisenä kokonaisuutena sopimusten tai velvoitteiden sopimisen näkökulmasta. Osakeyhtiö on siis oikeudellisesta näkökulmasta itsenäinen yhtiö, joka pystyy sopimaan erillisiä sopimuksia ulkopuolisten tahojen sekä omistajiensa kanssa. (Mähönen & Villa 2020, 17.)

Osakeyhtiön velkojen osalta omistajilla on rajallinen vastuu yhtiön velkoihin, mikä rajoittuu lähinnä osakkaan osakeyhtiöön sijoittamiin varoihin sekä osakkaan antamiin sitoumuksiin yhtiön velkoihin liittyen. Osakeyhtiön osakkeen omistajille kuuluu omistuksen mukainen osuus yhtiön nettovarallisuudesta, eli osuus yhtiön varoista, kun näistä on ensin vähennetty kaikki yhtiön velat. Osakeyhtiön päätöksenteon ja omistuksen välillä ei ole pakollista sidosta, eli yhtiön päätöksentekijöiden ei tarvitse omistaa yhtiön osakkeita ollakseen oikeutettu toimimaan osakeyhtiön johdossa. (Osakeyhtiölaki 2006/624.)

Osakeyhtiön osakkeiden luovuttaminen on tehty helpoksi ja luovuttamiseen liittyviä rajoituksia on lähinnä vain oikeustoimikelpoisuuden osalta. Eli osakeyhtiön osakkeilla voidaan käydä kauppaa, lahjoittaa osakkeita toisille henkilöille tai osakkeet voivat toimia esimerkiksi yhtiöjärjestelyssä maksuvälineenä. Rajoitusten osalta osakeyhtiön osakkeita voivat omistaa vain luonnolliset henkilöt. Yhtiöjärjestykseen voi myös sisältyä rajoitteita osakeyhtiön osakkeiden luovuttamiseen liittyen esimerkiksi yhtiön nykyisten osakkeiden etuosto-oikeudesta osakkeiden luovutuksessa. (Mähönen & Villa 2020, 167.)

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiö voi Suomessa olla yksityinen osakeyhtiö tai julkinen osakeyhtiö. Erona näillä osakeyhtiön eri muodoilla on lähinnä se, että vain julkisen osakeyhtiön osakkeilla voidaan käydä kauppaa säännellyllä markkinapaikalla. Kaupankäynnin rajoituksen lisäksi julkisilla osakeyhtiöillä on myös vähimmäisosakepääoman määrään liittyvä rajoitus Osakeyhtiölain 1:3:ssä ja tämän perusteella julkisella osakeyhtiöllä täytyy olla vähintään 80 000 euroa sijoitettuna osakepääomaan. (OYL 624/2006.)

Osakeyhtiötä on virallisen osakeyhtiölain kahden vaihtoehdon lisäksi myös mahdollista jakaa erilaisiin alakategorioihin osakeyhtiöiden toimialan perusteella. Erityyppisiä osakeyhtiöitä voivat olla esimerkiksi EU-yhtiöt, luottolaitokset, pankit, vakuutusyhtiöt ja työeläkeyhtiöt. Erityyppisiin osakeyhtiöihin sovelletaan osakeyhtiölain lisäksi myös muuta erityislainsäädäntöä. Opinnäytetyössäni kuitenkin käsitellään teoreettisessa viitekehyksessä vain yksityistä osakeyhtiötä, koska toimeksiantajayritys on kyseisen mukainen yhtiö. (Mähönen & Villa 2020, 171.)

2.2 Osakeyhtiö verotuksessa

Käsittelen osakeyhtiön verotuksen osiossa tärkeimmät sovellettavat verolait, joiden osalta säännökset kytkeytyvät yritysjärjestelyihin. Teoriaan osalta olen valinnut käsiteltäviksi veroiksi tuloverolain, elinkeinoverolain, arvonlisäverolain sekä varainsiirtoverolain, koska yritysjärjestelyiden verotuksen kysymykset liittyvät pääasiassa edellä mainittujen verolakien soveltamiseen. Verotuksen osioiden ulkopuolelle on myös rajattu osakkaiden verotus, koska opinnäytetyön tavoitteena on selvittää yritysjärjestelyiden toteuttamista osakeyhtiön näkökulmasta.

Osakeyhtiö on myös verotuksen näkökulmasta itsenäinen verovelvollinen ja osakeyhtiöiden tuloja verotetaan erillään osakeyhtiön omistajien tuloista. Osakeyhtiötä verotetaan jokaisen tulolähteen osalta erikseen ja tulolähteitä ovat opinnäytetyön kirjoittamishetkellä vuonna 2024 elinkeinotoiminnan tulolähde ja

maatalouden tulolähde. (Verohallinto 2024.) Osakeyhtiön harjoittaessa elinkeinotoimintaa, jolla tarkoitetaan liike- tai ammattitoimintana harjoitettua yritystoimintaa, sovelletaan tuloverotuksen osalta osakeyhtiöön Lakia elinkeinotulon verottamisesta. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968/360.)

Osakeyhtiöön sovelletaan myös Arvonlisäverolakia ja yrityksen tulee myyneistä tilittää arvonlisävero, jos osakeyhtiön tuotteiden tai palvelun myynti ylittää verovuonna 20 000 euroa. Osakeyhtiö voi myös vapaaehtoisesti hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi, jolloin yhtiö voi myös vähentää hankintojen sisältämän arvonlisäveron. (Arvonlisäverolaki 1993/1501.) Varainsiirtoverolakia sovelletaan osakeyhtiön kohdalla kiinteistöjen tai arvopapereiden hankintaan. Arvopapereiden osalta varainsiirtoverolakia sovelletaan vain säänneltyjen arvopaperimarkkinoiden ulkopuolella olevien yksityisten osakeyhtiöiden osakkeiden hankintaan. (Varainsiirtoverolaki 1996/931.)

3 Yritysjärjestelyt

Elinkeinoverolain mukaisista yritysjärjestelyiden keinoja rajattiin opinnäytetyöni teoriaosion osalta käsittelemään pelkästään sulautumista, jakautumista ja liiketoimintasiirtoa. Osakevaihtoa teoriassa ei käsitelty, koska osakevaihdon soveltaminen katsottiin olevan osakeyhtiö X:n yritysjärjestelyn vaihtoehtojen kartoituksen ulkopuolella, koska opinnäytetyön tutkimus käsittelee osakeyhtiö X:n yhtiörakenteen kehittämistä yritysjärjestelyiden osalta ja osakevaihto liittyy vahvasti yrityskauppatilanteiden yhteydessä tehtäviin yritysjärjestelyihin.

3.1 Sulautuminen

Sulautumisella eli fuusiolla tarkoitetaan yritysjärjestelyä, jossa sulautuvan osakeyhtiön liiketoiminta, varat ja velat siirtyvät vastaanottavan osakeyhtiön omistukseen ja sulautuva osakeyhtiö lopetetaan purkautumisen kautta. Sulautuvan

yhtiön osakkaat saavat sulautumisvastikkeena, eli korvauksena yhtiöstä yleensä vastaanottavan yhtiön osakkeita. Erikseen sovittaessa voi sulautumisvastike olla myös rahaa, muuta omaisuutta tai sitoumuksia vastaanottavalta yhtiöltä. Absortiosulautumisessa on sulautuvan yhtiön osakkeen omistajien mahdollista myös kieltäytyä oikeudesta saada sulautumisvastiketta näin halutesaan. (OYL 624/2006.)

Sulautumiseen liittyvä lainsäädäntö tulee EU:n Yhtiöoikeudellisen sulautumisdirektiivin 78/855/ETY säädöksistä, joiden soveltamisesta on Suomessa säädetty Osakeyhtiölain 16. luvussa, jonka säädökset koskevat Suomessa niin julkisia kuin yksityisiä osakeyhtiötä ja sulautumisprosessi etenee molempien osakeyhtiötyyppien osalta samalla tavalla. (Immonen 2022, 235.)

3.1.1 Absortiosulautuminen

Absortiosulautumisessa yksi tai useampi osakeyhtiö sulautuu vastaanottavaan osakeyhtiöön. Sulautumisprosessin päätteeksi sulautuvien osakeyhtiöiden liiketoiminta lakkaa ja sulautuvat yhtiöt purkaantuvat ilman selvitysmenettelyä. Absortiosulautumisessa sulautuvien osakeyhtiöiden varat ja velat yhdistyvät ja siirtyvät vastaanottavan osakeyhtiön tasearvoiksi. Absortiosulautumisessa sulautumisprosessi etenee Osakeyhtiölain sulautumisen säännösten mukaisesti ja prosessi on kuvattu tarkemmin osiossa 2.1 Osakeyhtiön sulautuminen. (Kyläkallio 2016.)

3.1.2 Kombinaatiosulautuminen

Kombinaatiosulautumisessa kahden tai useamman yhtiön sulautuminen tapahtuu sulautuvien yhtiöiden yhdistämisellä kokonaan uuteen perustettavaan osakeyhtiöön. Kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelmaan tulee sisällyttää perustettavan yhtiön suunniteltu yhtiöjärjestys, joka sisältää suunnitelman

perustettavan osakeyhtiön osakkeiden lukumäärästä ja osakepääomasta. (OYL 624/2006.)

Yhtiöjärjestyksen lisäksi sulautumissuunnitelman tulee sisältää tiedot perustettavan osakeyhtiön hallinnon järjestämisestä osakeyhtiön hallituksen ja tilintarkastajan valinnan osalta. Perustettavaan yhtiöön siirtyvien varojen ja velkojen arvostamisesta ja kirjaamisesta perustettavan yhtiön tulee ilmoittaa sulautumissuunnitelmassa alustava suunnitelma, jossa on ilmoitettu käytettävä sulautumisen menetelmä sekä käytettävät arvostusperiaatteet. Vaihtoehtoja käytettävälle menetelmälle ovat hankintameno- tai yhdistelmämenetelmä. Arvostusperiaatteiden osalta kombinaatiosulautumisessa voidaan hyödyntää IFRS-standardien käyvän arvon mukaista arvostusta tai kirjanpitoarvojen mukaista arvostusta. (Immonen 2022, 298–299.)

3.1.3 Tytäryhtiösulautuminen

Tytäryhtiösulautumisessa on useita eroavaisuuksia absortiosulautumisen tai kombinaatiosulautumiseen verrattuna. Merkittävimpänä erona muiden sulautumismenetelmien suhteen on sulautumisvastikkeen käsittely. Tytäryhtiösulautumisessa vastaanottava yhtiö omistaa kaikki tytäryhtiön osakkeet, joten sulautumisessa ei tarvitse Elinkeinoverolain 52a:2 mukaisesti maksaa sulautumisvastiketta. (Penttilä 2009.)

Tytäryhtiösulautumisen osalta on sulautumisen hallinnollista prosessia kevennetty. Sulautumissuunnitelmaan ei tarvitse sisällyttää sulautumisvastikkeen määrittelyyn tai maksamiseen liittyviä tietoja tai erittelyä sulautuvien yhtiöiden varoista ja veloista. Sulautumissuunnitelman rekisteröinnissä on myös poikkeus tytäryhtiösulautumisessa, koska sulautumissuunnitelma rekisteröidään pelkästään emoyhtiön toimesta. Päätöksen sulautumisesta tekee tytäryhtiösulautumisessa hallitus sekä tytäryhtiön että emoyhtiön osalta. (Immonen 2022, 300.)

3.1.4 Sulautumisprosessi

Osakeyhtiön sulautuminen käynnistyy osapuolien yhteisillä neuvotteluilla sulautumissuunnitelman sisällöstä ja neuvotteluiden valmistuessa laadittavasta sulautumissuunnitelmasta osakeyhtiöiden hallitusten hyväksyttäväksi (OYL 16:3:1). Säädöksissä on täydellinen listaus sulautumissuunnitelman sisällöstä, joita sulautumissuunnitelman laadinnassa tulee noudattaa ja nämä tiedot täytyy sulautumissuunnitelmasta löytyä (OYL 624/2006). Sulautumissuunnitelman tulee sisältää Liitteen 1 mukaiset tiedot.

Osallistuvien osakeyhtiöiden hallituksen hyväksynnän jälkeen osakeyhtiöiden hallitukset nimeävät vähintään yhden tilintarkastajan antamaan virallisen lausunnon sulautumissuunnitelmalle jokaisen osallistuvan osakeyhtiön osalta. Tilintarkastaja ottaa lausunnossaan kantaa jakautumissuunnitelmassa esitettyjen tietojen oikeellisuuteen sekä riittäviin tietoihin osakkeiden vaihtosuhteesta tai muusta sulautumisessa annettavasta vastikkeen määräytymisestä ja vastikkeen maksamisesta. Vastaanottavan yhtiön osalta tilintarkastajan tulee lausunnossaan huomioida, aiheuttaako sulautuminen haasteita osakeyhtiön velkojen maksuvyvyn osalta. (OYL 624/2006.)

Sulautumiseen osallistuvien osakeyhtiöiden hallitukset käsittelevät hallituksen kokouksessa sulautumissuunnitelman ja tilintarkastajan lausunnon sulautumissuunnitelmasta ja hyväksyvät sulautumissuunnitelman rekisteröitäväksi Patentti- ja rekisterihallitukselle. Patentti- ja rekisterihallitukseen tehtävästä ilmoituksesta vastaavat sulautumiseen osallistuvat osakeyhtiöt ja niiden hallitukset yhdessä. Sulautumissuunnitelma tulee rekisteröidä yhden kuukauden sisällä sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta kaupparekisteriin tai sulautumisprosessi raukeaa. (Hietala, Järvensivu, Kaivanto & Kyläkallio 2020, 206.)

Kaupparekisteriin rekisteröidyn sulautumissuunnitelman jälkeen käynnistyy velkojen kuulutusprosessi, joka on säädetty velkojen suojaksi sulautumisessa. Sulautumisprosessin myötä sulautuva yhtiö lopetetaan purkautumisen myötä,

joten yhtiön velkojen aseman turvaaminen on yksi tärkeimmistä sulautumisprosessin vaiheista. Jos velkojan saatava on muodostunut ennen sulautumissuunnitelman rekisteröintiä, on velkojalla oikeus vastustaa sulautumista, saada saamiseen liittyvä suoritus tai osapuolien välinen vakuus suoritteiden maksamisesta, mikäli velkoja kokee yhtiöjärjestelyn heikentävän saatavien takaisinmaksua. (Immonen 2022, 265–277.)

Sulautumiseen osallistuvan yhtiön tulee viimeistään kuukautta ennen kuulutusprosessin päättymistä laatia kirjallinen ilmoitus ennen sulautumissuunnitelman vahvistamista muodostuneiden velkojen velkojille. Velkojille tulee ilmoittaa tilintarkastajan lausunnon perusteella vaarantaako järjestely vastaanottavan yhtiön velkojen takaisinmaksusta huolehtimista. Lisäksi ilmoitukseen tulee lisätä tiedot, jos sulautumiseen osallistuvan yhtiön osakas on vaatinut osakkeidensa, optioidensa tai muiden oikeuksien lunastuksen prosessissa. Ilmoitus lunastuksista perustuu OYL 16:7 säädöksiin ja liittyy siihen tosiasiaan, että lunastuksessa on kyse osakeyhtiön voitonjaosta, jolla on mahdollisesti velkojen asemaa heikentävä vaikutus. (Mähönen & Villa 2020, 685–687.)

Sulautumisprosessi etenee velkojen kuulutuksen ja kirjallisen ilmoituksen jälkeen sulautumisesta päättämiseen, jos velkojat eivät ole vastustaneet määräämään mennessä sulautumissuunnitelman mukaista yritysjärjestelyä. Osakeyhtiöiden sulautumisesta päätöksen tekee lähtökohtaisesti osakeyhtiöiden yhtiökokous sulautuvien osakeyhtiöiden osalta. Konsernin sisällä tapahtuvissa sulautumisissa päätöksen pystyy poikkeuksena tekemään sulautuvien yhtiöiden hallitukset. Vastaanottavan yhtiön osalta päätöksen tekee yleensä osakeyhtiön hallitus. Sulautumisen hyväksynnästä päätöksen tekevä yhtiökokous tai hallituksen kokous tulee järjestää neljän kuukauden sisällä sulautumissuunnitelman rekisteröinnistä PRH:lle. Yhtiökokouksessa sulautuvan osakeyhtiön osalta on sulautumispäätökselle saatava OYL 5:27 mukainen määränemmistö, eli kaksi kolmasosaa kokoukseen osallistuvien äänien määrästä. (Mähönen & Villa 2020, 687–689.)

Lunastuksesta päättävässä yhtiökokouksessa on lunastusta vastustavilla osakeyhtiön osakkailta oikeus vaihtaa sulautumisen osakevastike

rahavastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisin ehdoin. Lunastusta haluavan osakkaan tulee tehdä vaatimus osakkeiden lunastamisesta ennen sulautumisesta päättävän yhtiökokouksen päätöksentekoa ja tämän lisäksi osakkaan tulee äänestää sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa sulautumista vastaan. Lunastettavaksi voidaan vaatia vain ne osakkeet, joiden osalta on rekisteröinti tehty osakasrekisteriin ennen yhtiökokouksen viimeistä ilmoittautumispäivää, eli osakkaalla tulee olla oikeus osallistua yhtiökokoukseen äänivaltaisena. (OYL 624/2006.)

Sulautumisesta päättävän yhtiökokouksen ja vastaanottavan yhtiön hallituksen kokouksen hyväksynnän saamisen jälkeen tulee osallistuvien yhtiöiden hallitusten huolehtia ilmoituksesta PRH:lle sulautumispäätöksestä ja sulautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden sisällä yhtiökokouksen tai hallituksen kokouksen päätöksistä. Rekisteröinti-ilmoituksen liitteeksi tarvitaan seuraavat dokumentit: kaikkien osallistuvien osakeyhtiöiden hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus Osakeyhtiölain säädösten noudattamisesta, tilintarkastajan lausunto sulautumissuunnitelmasta, todistus sulautumisprosessissa lähetettävien ilmoitusten hoitamisesta ja sulautumissuunnitelma ja sen pohjalta tehdyt päätökset kaikissa osallistuvissa osakeyhtiöissä. (Mähönen & Villa 2020, 708–709.)

PRH rekisteröi sulautumisen, jos sulautumiseen osallistuvien osakeyhtiöiden velkojat eivät ole vastustaneet sulautumista tai velkojille on maksettu velkasuoritus tai maksua vastaan on asetettu vakuus. Jos velkoja on vastustanut sulautumista raukeaa sulautuminen kuukauden kuluttua määräpäivästä ilman sulautumisen osallistuvan yhtiön nostamaa kannetta velkojalle suoritetusta maksusta tai annetusta vakuudesta. (OYL 624/2006.)

Sulautumisen rekisteröinnin jälkeen päättyy sulautuvien yhtiöiden toiminta ja nämä purkautuvat ilman selvitysmenettelyä. Sulautuvien yhtiöiden purkautumisen lisäksi kombinaatiosulautumisessa muodostuu uusi sulautuvat osakeyhtiöt vastaanottava osakeyhtiö. Sulautuvien yhtiöiden varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle taloudellisten arvon mukaisesti. Varojen ja velkojen arvostamisesta on säädelty esimerkiksi Kirjanpitolain 6:8§ sisällöissä

hankintamenomenetelmän osalta ja tämän lisäksi noudatetaan kirjanpitolautakunnan vakiintunutta oikeuskäytäntöä yhdistymisenä toteutettavissa sulautumisissa. (KILA 2016.)

Sulautumisprosessin täytäntöönpanon jälkeen tulee sulautuvien yhtiöiden laatia tilinpäätös ajanjaksolta, jota yhtiökokous ei ole vielä vahvistanut. Tätä sulautumisen yhteydessä purkautuvan yhtiön viimeistä tilinpäätöstä kutsutaan lopputilitykseksi. Lopputilitys tulee viipymättä käsitellä hallituksessa ja rekisteröidä kahden kuukauden sisällä hallituksen käsittelystä Patentti- ja rekisterihallitukselle. (Mähönen & Villa 2020, 725–726.)

3.2 Jakautuminen

Osakeyhtiön jakautuminen eli diffuusio on edellisessä luvussa 3.1. esitellyn sulautumisen vastakohta yritysjärjestelyiden näkökulmasta katsottuna. Jakautumisessa osakeyhtiön varat ja velat jaetaan kahteen tai useampaan osakeyhtiöön. Osakeyhtiöt voidaan perustaa jakautumisprosessissa tai jakautuminen voidaan toteuttaa jo olemassa oleviin osakeyhtiöihin. Jakautumisen yhteydessä jaetaan jakautuvan osakeyhtiön osakkeille jakautumisvastiketta, joka voi olla sulautumisen tavoin vastaanottavan yhtiön osakkeita, rahaa tai muuta omaisuutta. (OYL 624/2006.)

Jakautuminen voidaan toteuttaa kokonaisjakautumisena niin, että jakautuvan osakeyhtiön varat ja velat jaetaan kokonaisuudessaan kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle. Toisena vaihtoehtona jakautumiselle on osittaisjakautuminen, jossa siirretään jakautuvasta osakeyhtiöstä itsenäinen liiketoimintakokonaisuus tai useita kokonaisuuksia yhteen tai useampaan osakeyhtiöön. Osittaisjakautumisessa myös jakautuvaan osakeyhtiöön jää liiketoimintakokonaisuus ja jakautuva yhtiö jatkaa liiketoiminnan harjoittamista jäljelle jäävän liiketoimintakokonaisuuden osalta. (Immonen 2022, 513–514.) Käsittelen kokonaisjakautumista ja osittaisjakautumista tarkemmin seuraavissa luvuissa.

3.2.1 Kokonaisjakautuminen

Kokonaisjakautumisessa nimensä mukaisesti osakeyhtiö jakautuu kokonaan, eli yhtiön varat ja velat siirtyvät jakautumissuunnitelman mukaisesti kahteen tai useampaan vastaanottavaan osakeyhtiöön ja jakautuva yhtiö purkaantuu selvitysmenettelyttä. Jakautumisvastikkeena vastaanottava osakeyhtiö jakaa osakeyhtiön uusia tai yhtiön omistuksessa olevia osakkeita. Jakautumisvastikkeena on mahdollista jakaa enintään 10% luovutettavien osakkeiden nimellisarvosta tai osakepääomasta nimellisarvon puuttuessa rahana. (Malmgren & Myrsky 2020, 463.) Kokonaisjakautumisessa tulee jakautumisen täytäntöönpanon jälkeen laatia tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, josta ei ole tilinpäätöstä laadittu. Tilintarkastajan tulee antaa lausunto lopputilityksestä kuukauden sisällä tilinpäätöksen valmistumisesta lopputilitystä käsittelevälle yhtiökokoukselle. Tilinpäätöksen yhtiökokouksen käsittelyn jälkeen lopputilitys rekisteröidään kahden kuukauden sisällä yhtiökokouksesta PRH:lle. (Immonen 2022, 535.)

3.2.2 Osittaisjakautuminen

Osittaisjakautumisessa jakautuvan osakeyhtiön liiketoiminnoista yksi tai useampi jakautuu uuteen perustettavaan tai jo olemassa olevaan osakeyhtiöön. Osittaisjakautumisessa tulee jakautuvaan yhtiöön jäädä vähintään yksi liiketoimintakokonaisuus ja alkuperäinen jakautuva osakeyhtiö ei lopeta toimintaansa vaan yritysjärjestelyssä uudelleen järjestellään taseen omaisuuserät ja liiketoiminnot jakautuvan ja vastaanottavan yhtiön tai yhtiöiden kesken. Osittaisjakautumisessa tulee vastikkeena jaettavien uusien osakkeiden osalta soveltaa alkuperäistä jakautuvan osakeyhtiön omistusten mukaista suhdetta jaettavien uusien osakkeiden kohdalla. (Immonen 2022, 514–515.)

3.2.3 Jakautumisprosessi

Jakautumisprosessi käynnistyy jakautumissuunnitelman laadinnalla, jonka laativat jakautuvan osakeyhtiön hallitus yhdessä asiantuntijoiden kanssa. Jakautumissuunnitelmassa selvennetään jakautumisen toteuttaminen, jakautuvan osakeyhtiön varojen ja velkojen siirtymisen vastaanottavan tai vastaanottavien yhtiöiden osalta ja jakautumisen toteuttamistapa. Jakautumissuunnitelman tulee sisältää Liitteen 2 mukaiset tiedot. (OYL 2006/624.)

Jakautumissuunnitelmasta tulee saada tilintarkastajan lausunto. Lausunnossa tilintarkastaja arvioi, onko jakautumissuunnitelman tiedot jakautumisvastikkeen antamisesta määritelty oikein ja antaako jakautumissuunnitelman sisältö oikean kuvan jakautuvan yhtiön varoista ja veloista, jotka toimivat jakautumisvastikkeen laskennan perusteena. Lisäksi tilintarkastajan lausunnossa tulee kertoa, vaarantaako jakautuminen vastaanottavan yhtiön velkojen takaisinmaksukykyä. Jakautumisen osalta tilintarkastajan lausunto voidaan kaikkien jakautuvan yhtiön osakkaiden hyväksynnällä esittää lyhyenä, jolloin tilintarkastaja ottaa vain kantaa kysymykseen vaarantaako jakautuminen vastaanottavan yhtiön velkojen maksun. (Immonen 2022, 525.)

Tilintarkastajan antaman lausunnon jälkeen on vuorossa jakautumissuunnitelman rekisteröinti PRH:lle. Rekisteröinnin tulee tapahtua kuukauden sisällä jakautumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Jakautumissuunnitelman rekisteröinnin hoitavat jakautumiseen osallistuvat yhtiöt yhdessä. Jakautumisen rekisteröinti käynnistää kuulutuksen velkojille, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröintiä, ja heillä on oikeus ja mahdollisuus vastustaa jakautumista. Rekisteriviranomainen lähettää kuulutuksen jakautumisesta vähintään kolmea kuukautta ennen jakautumissuunnitelman mukaista määräpäivää. Tämän lisäksi jakautuvan osakeyhtiön tulee lähettää kirjallinen ilmoitus kaikille velkojille viimeistään kuukautta ennen määräpäivää, jossa ilmoitetaan

PRH:n kuulutuksen tiedot sekä tiedot lunastettaviksi vaadituista osakkeista ja osuuksista. (OYL 2006/624.)

Päätöksen jakautumisesta tekee yhtiökokous, jos jakautumiseen osallistuvat yhtiöt omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet, voidaan päätös jakautumisesta tehdä osakeyhtiöiden hallituksen toimesta. Vastaanottavan yhtiön osalta päätöksen tekee hallitus, jos vastaanottavan yhtiön omistusosuus jakautuvasta yhtiöstä on yli 90%. Vähemmistöosakkeiden vaatimuksesta päätöksenteko siirretään yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Jakautumisesta tehtävän päätöksen hyväksyntä vaatii OYL 5:27 mukaisen määräenemmistö päätöksen. (Mähönen & Villa 2020, 749–751.)

Jakautuvan osakeyhtiön osakkailla on oikeus vaatia jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa jakautumisvastikkeen lunastamista, eli maksamista rahana jakautumissuunnitelmassa määritellyn jakautumisvastikkeen sijaan. Lunastusta haluavien osakkaiden on pitänyt ilmoittaa lunastuksesta yhtiökokouksen ilmoittautumispäivään mennessä ja tämän lisäksi vastustaa jakautumispäätöstä vastaan yhtiökokouksen jakautumispäätöksen käsittelyssä. (OYL 2006/624.)

Jakautuvan ja vastaanottavien yhtiöiden tulee tehdä kuuden kuukauden sisällä jakautumispäätöksen tekemisestä ilmoitus PRH:lle ilmoitus jakautumisprosessin täytäntöönpanosta. Ilman ajallaan tehtyä rekisteri-ilmoitusta jakautuminen raukeaa. Täytäntöönpanoilmoituksen mukana PRH:lle ilmoitetaan jakautumiseen osallistuvien osakeyhtiöiden hallituksen vakuutuksen OYL säännösten noudattamisesta jakautumisessa, tilintarkastajan lausunto vastaanottavan yhtiön osakepääoman vastikkeesta ja tilintarkastajan lausunto jakautumissuunnitelman varojen jakautumisesta. (OYL 2006/624.) Hallituksen vakuutuksen ja tilintarkastajan lausuntojen lisäksi täytäntöönpanoilmoitukseen liitetään mukaan myös hallituksen tai toimitusjohtajan vahvistus velkojailmoitusten lähettämisestä jakautuvan yhtiön velkojille. (Immonen 2022, 534.)

Jakautumisen rekisteröinnin myötä vahvistetaan vastaanottaville yhtiöille varojen siirtyminen. Kokonaisjakautumisessa jakautuva osakeyhtiö purkautuu

selvitysmenettelyttä ja vastaanottavan osakeyhtiön uusien osakkeiden luovutus tapahtuu jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jakautuvan osakeyhtiön osakkaat ovat rekisteröinnin astuessa voimaan oikeutettuja jakautumissuunnitelmassa määriteltyyn jakautumisvastikkeeseen yleensä vastaanottavan osakeyhtiön osakkeiden tai rahavastikkeen muodossa. (OYL 2006/624.)

3.3 Liiketoimintasiirto

Liiketoimintasiirrolla tarkoitetaan yhtiöjärjestelyä, jossa osakeyhtiö siirtää liiketoimintakokonaisuuteen liittyvät varat ja velat siirrettävää toimintaa jatkavalle yhtiölle. Vastineeksi siirrettävistä varoista ja veloista luovuttaa vastaanottava osakeyhtiö uusia tai sen omistamia omia osakkeita luovuttajalle. (Immonen, 2022, 433.) Siirrettävien varojen ja velkojen verotuksen arvostuksen osalta noudatetaan taseen jatkuvuutta, jolloin omaisuuden hankintahinnaksi vastaanottavalla osakeyhtiöllä siirtävän osakeyhtiön verotuksen menojäännökset siirtyvän liiketoiminnan osalta. Liiketoimintasiirtoon liittyy käteisvastikkeen osalta rajoitus, jonka perusteella ei voida maksaa vastiketta käteisellä tai muulla omaisuudella kuin vastaanottavan osakeyhtiön osakkeilla. (Luukela & Savander, 2023b.) Siirtävän osakeyhtiön saamien uusien osakkeiden hankintahinnaksi määritellään EVL 52d § mukaan siirretyn varallisuuden verotusarvot, joihin tehdään tarvittaessa oikaisut siirtyneiden velkojen ja varausten osalta. (EVL 1968/360.)

Liiketoimintasiirron osalta noudatettava lainsäädäntö liittyy hyvin vahvasti Osakeyhtiölain 2:1.1–3 § apporttisijoituksiin liittyvät säännökset. Apporttiomaisuuden osalta luovutettavalla omaisuudella täytyy olla sovitun merkintähinnan mukainen taloudellinen arvo yhtiölle. (Immonen, 2022, 434.) Siirrettävän apporttiomaisuuden osalta täytyy osakeantipäätökseltä löytyä tiedot apporttiomaisuuden arvostusmenetelmistä. (OYL 2006/624)

Liiketoimintasiirrosta päätöksen tekee siirtävän osakeyhtiön toimivaltainen hallitus, jos yhtiöjärjestyksessä ei ole tähän liittyviä rajoituksia, joiden perusteella päätöksen liiketoimintasiirrosta tekee osakeyhtiön yhtiökokous. (Immonen,

2022, 439.) Liiketoimintasiirron myötä muodostuu siirtävän ja vastaanottavan yhtiön välille konsernisuhde, koska vastikkeena siirrettävästä liiketoiminnasta vastaanottava osakeyhtiö luovuttaa uusia tai yhtiön jo omistuksessa olevia osakkeita siirtävälle osakeyhtiölle. (Järvenoja 2022, 540.)

4 Yritysjärjestelyiden verotus

Yritysjärjestelyiden verotus on monimutkainen ja haastava kokonaisuus, koska toteutettavat muutokset yritysraakenteen osalta ovat huomattavia ja näihin liittyy erilaisia verotuksellisia riskejä useiden eri verojenlajien osalta. Yritysjärjestelyissä sovellettavia veroja Suomessa ovat esimerkiksi elinkeinotulo-, arvonlisä-, varainsiirtovero.

Yritysjärjestelyiden verotuksen osalta voimassa oleva lainsäädäntö tulee EU-lainsäädännöstä tulevasta Yritysjärjestelydirektiivistä (2009/133/EY). Yritysjärjestelydirektiivin sisältöä alettiin alun perin soveltaa Suomessa maan liittyttyä Euroopan Unioniin vuonna 1995. Suomessa Yritysjärjestelydirektiivin säädökset saatettiin voimaan lainsäädäntöä päivittämällä Tuloverolain ja Elinkeinoverolain säädöksiä vastaamaan Yritysjärjestelydirektiivin sisältöä verotuksen osalta. (Järvenoja 2022, 14–15.)

Tuloverolain neljännessä luvussa käsitellään yritysjärjestelyiden verotuksen osalta liiketoiminnan tai yhtymän toimintamuodon muutoksen tilanteiden verotuskäsittely. TVL 24 § säädösten mukaisesti toteutetussa yritysjärjestelyssä ei toimintamuodon muutos aiheuta tuloverotuksessa verojen maksuvelvollisuutta välittömästi. Yritysjärjestelyn veroneutraaliuden varmistamiseksi tase jatkuvuuden tulee toteutua, eli liiketoiminnan varojen ja velkojen tulee siirtyä samansuuruisina jatkavaan yhtymään tai yhtiöön ja liiketoiminnan vanha omistaja jatkaa toiminnanharjoittamista myös uudessa yhtymässä tai yhtiössä. (TVL 1535/1992.)

Osakeyhtiöiden osalta Elinkeinoverolain yritysjärjestelyihin liittyvät säännökset löytyvät EVL 52 a-f § sisällöistä. Esittelen opinnäytetyössäni käsiteltävien yritysjärjestelyiden yhtiöoikeuden näkökulmaa luvun 3 alaluvuissa. Luvussa 4 tarkennetaan, miten yritysjärjestelyihin sovelletaan verotusta ja millaisia erityispiirteitä yritysjärjestelyillä on verotuksen näkökulmasta. Eurooppayhtiöiden osalta on säädetty EVL 52 e § tarkemmin tapauksissa, joissa vastaanottava yhtiö on toisessa EU maassa liiketoimintaa harjoittava yhtiö. (EVL 360/1968.)

Luovutuksessa maksettavan veron määrää arvioidessa voidaan soveltaa verotuksen menojäännöksen tai käyvän arvon perusteella laskettavaa arvoa luovutettavalle omaisuudelle riippuen kaupan luonteesta. Luovutusvoittoa ja -tappiota verotetaan osakeyhtiön kohdalla EVL säädösten mukaisesti ja verot lasketaan verotuksessa poistamattoman hankintahinnan ja myyntihinnan erotuksen perusteella. Varainsiirtoverotuksessa kiinteistöistä tai osakkeista maksetaan kuitenkin varainsiirtoveroa kauppakohteen käyvän arvon perusteella. (Varainsiirtoverolaki 931/1996).

Käyttöomaisuuteen luettavien tytäryhtiöosakkeiden osalta voidaan luovutusvoitto katsoa verovapaaksi ja luovutustappio vähennyskelvottomaksi, jos osakkeet täyttävät EVL 53 § vaatimukset elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuulumisen osalta sekä osakkeet täyttävät seuraavat EVL 6 b § kriteerit:

1. verovelvollinen on omistanut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ajanjaksona, joka on päättynyt enintään vuotta ennen luovutusta, vähintään kymmenen prosentin osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta ja luovutettavat osakkeet kuuluvat näin omistettuihin osakkeisiin,
2. *luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa, ja*
3. *luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen tai sellainen yhtiö, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin 2 artiklassa, taikka yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.*

Arvonlisäverolain osalta yritysjärjestelyt on säädetty Arvonlisäverolain 19 c § perusteella arvonlisäverottomiksi, kun liiketoimintakaupassa katsotaan siirtyvän liiketoimintakokonaisuus, joka pystyy harjoittamaan itsenäisesti arvonlisäverollista liiketoimintaa. Arvonlisäverottomaan toimintaan siirtyvän omaisuuden

liiketoimintakaupassa kauppa kuitenkin katsotaan olevan arvonlisäverollista myyntiä. (Verohallinto 2011.)

On tärkeää jo yritysjärjestelyn suunnitteluvaiheessa kartoittaa mahdollisimman tarkasti erilaisten vaihtoehtojen verotuksen riskit ja ottaa nämä huomioon suunnittelussa. Verohallinnolta on mahdollista pyytää ennakkoratkaisua yritysjärjestelyn verotuskäsittelyn osalta, jotta tiedetään, voidaanko suunniteltu järjestely toteuttaa myös verotuksessa järkevällä tavalla. Ennakkoratkaisun avulla yritys pystyy etukäteen arvioimaan, miten Verohallinto käsittelee ennakkoratkaisussa kuvatun liiketapahtuman verotuksessa ja millaisia veroja yritysjärjestelystä yritykselle tai sen omistajille tulee maksettavaksi. (Nykter-Terävä & Varonen 2023.)

4.1 Sulautuminen verotuksessa

Yritysjärjestelyiden osalta Elinkeinoverolain säädösten mukaiset EVL 52 a § ja 52 b § säädellään osakeyhtiön sulautumisen käsittelyä osakeyhtiöiden verotuksessa. EVL 52 a § ja 52 b § säännösten mukaisesti toteutettavassa yritysjärjestelyssä sovelletaan jatkuvuusperiaatetta, jonka perusteella sulautuvan yhtiön varojen ja velkojen arvot siirtyvät muuttumattomina yritysjärjestelyssä vähennettäväksi vastaanottavan osakeyhtiön verotuksessa ilman välittömiä veroseuraamuksia. (Ojala 2017.) Sulautumisessa vastaanottavan yhtiön antaman sulautumisvastikkeen tulee olla lähtökohtaisesti vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastikkeena voidaan kuitenkin antaa korkeintaan 10%:n osuus rahana ja soveltaa edelleen EVL 52 a § mukaista sulautumista ilman välittömiä veroseuraamuksia. (Malmgren & Myrsky 2020, 456–457.)

4.2 Jakautuminen verotuksessa

EVL 52 c § määrittelee jakautumisen verotuskäsittelyn kokonais- tai osittaisjakautumisen osalta. Osittaisjakautumisen osalta on erikseen säädetty, että osittaisjakautumisessa täytyy jokaiselle osapuolelle jäädä liiketoimintakokonaisuus, jonka on mahdollista harjoittaa toimintaa itsenäisenä toimijana ja taseen varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle alkuperäisien arvojen mukaisina. Kokonaisjakautumisessa ja osittaisjakautumisen täyttäessä EVL 52 c § vaatimukset itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden siirtymisestä vastaanottavalle yhtiölle on mahdollista siirtää verojen maksaminen myöhemmäksi, eikä jakautumisessa muodostu verotettavaa tuloa jakautuvalle yritykselle. (EVL 360/1968.)

Osakeyhtiön jakautumisessa on rahavastikkeen maksamisen osalta voimassa 10%:n rajoitus vastaanottavan yhtiön osakkeiden arvosta, jos yritysjärjestelyssä halutaan soveltaa EVL 52 c § mukaista jakautumista. (Malmgren & Myrsky 2020, 463–464.) Osakeyhtiölaki mahdollistaa myös jakautumisen yhtiöittämisellä. Yhtiöittämisellä tarkoitetaan jakautumista, jossa itsenäinen liiketoimintakokonaisuus siirretään vastaanottavalle yhtiölle ja vastineeksi saadaan vastaanottavan yhtiön uusia osakkeita. (Pelonmaa 2023.) EVL:n osalta ei silloin voida soveltaa jakautumiseen liittyviä EVL 52c § säännöksiä, mutta liiketoimintasiirron säännöksiä EVL 52d § voidaan soveltaa, jos lain määrittelemät ehdot täyttyvät yhtiöittämisellä toteutettavassa jakautumisessa. Liiketoimintasiirron säännökset on tarkemmin esitelty omassa kappaleessa 4.3. Liiketoimintakauppa verotuksessa. (Luukela & Savander. 2023.)

4.3 Liiketoimintasiirto verotuksessa

Liiketoimintasiirron verotuksessa sovelletaan paljolti samoja säädöksiä kuin jakautumisessa, koska yritysjärjestelyt ovat luonteeltaan hyvin lähellä toisiaan. Liiketoimintasiirroissa ja jakautumisessa molemmissa siirretään yrityksen varallisuutta ja velkoja yhtiöstä toiseen. (EVL1968/360.) Jakautumisessa vastike

kuitenkin maksetaan jakautuvan osakeyhtiön osakkaille, kun taas liiketoimintasiirrossa vastike maksetaan siirtävälle yhtiölle ja yritysjärjestelyn myötä muodostuu yhtiöiden välille konsernisuhde. Elinkeinoverolain 52 d § sisältää säädökset liiketoimintasiirron verotuksen osalta. Jos liiketoimintasiirto on toteutettu EVL 52d§ mukaisesti, on toteutettu liiketoimintasiirto veroneutraali liiketoimikahden osakeyhtiön välillä. Yritysjärjestelyssä siirtyvien varojen osalta noudatetaan tasearvojen osalta jatkuvuutta ja liiketoiminnan vastaanottava yhtiö voi antaa pelkästään osakevastikkeen siirtävälle yhtiölle, jotta EVL 52 d § ehdot täyttyvät. (Järvenoja 2022, 539.)

Varainsiirtoveron osalta liiketoimintasiirrossa siirtyvien kiinteistöjen ja arvopapereiden osalta vastaanottava yritys maksaa omaisuudesta varainsiirtoveron soveltuvan verokannan mukaisesti. Maksettu vero voidaan kuitenkin hakea takaisin, jos liiketoimintasiirrossa täyttyvät VsVL 43 § ehdot: ”jos elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 d §:ssä tarkoitetussa liiketoimintasiirrossa siirtyvään toimintaan kuuluva kiinteistö tai arvopaperi on luovutettu toimintaa jatkavalle yhteisölle”. (VsVL 1996/931.) Arvonlisäverotuksen osalta liiketoimintasiirrossa siirtyvien omaisuuserien, kuten vaihto-omaisuudelle ja koneille ja laitteille siirtoa ei pidetä arvonlisäverotuksen kannalta veronalaisena myyntinä. (AVL 1993/1501.) Liiketoiminnan jatkajan tulee kuitenkin käyttää siirtyviä omaisuuseriä arvonlisäverollisen liiketoiminnan käytössä, jotta liiketoimintasiirrossa ei jouduta maksamaan arvonlisäveroa. (Verohallinto 2011.)

5 Yritysrakenteen kehittäminen – case Osakeyhtiö X

5.1 Osakeyhtiö X

Osakeyhtiö X on kasvanut olemassaolonsa aikana pienestä omistajansa työllistävistä rakennusliikkeestä useita kymmeniä työntekijöitä työllistäväksi yritykseksi Pohjois-Karjalassa. Yhtiön palveluvalikoimasta löytyy uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen palveluita sekä näiden lisäksi yhtiö pystyy

toteuttamaan itse erityisosaamista vaativia LVI- ja sähköitä. Tämän lisäksi yhtiöllä on vahvaa osaamista myös maarakentamisen osalta. Osakeyhtiö X:n palveluvalikoima kattaa monipuolisesti lähes kaikki rakentamisen osa-alueet ja yritys pystyy tarvittaessa tarjoamaan kaikki nämä palvelut itsenäisesti. Yhtiön asiakkaita ovat paikalliset yritykset ja julkisyhteisöt toimitilarakentamisessa sekä yksityishenkilöt, yritykset, julkisyhteisöt ja taloyhtiöt korjaus- ja uudisrakentamisessa.

Osakeyhtiö X:n omistus ja yhtiörakenne on säilynyt muuttumattomana koko historiansa ajan. Yhtiön kasvamisen ja liiketoiminnan kehittymisen myötä, on yhtiön toimintojen ja yhtiörakenteen tarkemmalle analysoinnille selkeä tarve, jonka selvittämiseksi opinnäytetyöni tutkimus päätettiin toteuttaa. Osakeyhtiö X:n toimintami ja y-tunnus ovat liiketoiminnan kannalta tärkeitä ja osakeyhtiö X:n omistaja halusi ottaa nämä huomioon yhtiörakenteen kehittämisen vaihtoehtoja vertaillen. Yrityksen liiketoiminnan luonteen vuoksi osakeyhtiö X:llä on runsaasti erilaisia sopimuksia ja vastuita, joiden huomiointi on tärkeää ottaa huomioon yritysjärjestelyjen vaihtoehtojen arvioinnissa.

Yrityksen toteuttamat kohteet, eli referenssit ovat myös toimialalla toimiville yrityksillä tärkeä aineeton omaisuus, koska urakoiden kilpailutuksien osalta on usein vaatimuksena samanlaisten projektien toteuttaminen aikaisemmin tai muu todistus kilpailutuksessa olevaan projektiin liittyen. Varsinkin julkisiin kilpailutuksiin osallistuminen vaatii haluttujen referenssien täyttämisen jo tarjouta tehdessä.

5.2 Tutkimuksen tavoitteet

Opinnäytetyöni tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa, millaisia vaihtoehtoja osakeyhtiö X:llä oli yhtiörakenteen kehittämiseksi. Yhtiörakenteen kehittämisen lisäksi tutkimuksessa haluttiin myös selvittää, millaisia liiketoimintoja yrityksessä tällä hetkellä on. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia toiveita ja vaatimuksia osakeyhtiö X:n omistajalla on yritysrakenteen kehittämisen osalta.

Haastattelututkimuksen ja aiheeseen liittyvän kirjallisuuden perusteella tavoitteena oli selvittää osakeyhtiö X:lle parhaiten soveltuva tapa toteuttaa osakeyhtiön yhtiörakenteen muutos ja selvittää yrityksen liiketoiminnoista ne toiminnot, joita järjestely koskettaisi. Tutkimuksessa haluttiin osakeyhtiö X:n osakkaan pyynnöstä ottaa huomioon yrityksen toimialan ja liiketoiminnan erityispiirteet, yrityksen sisäiset liiketoiminnot sekä mahdolliset tarpeet sukupolvenvaihdokselle ja yhtiön omistuspohjan laajentamiselle.

Opinnäytetyön konkreettinen lopputulos on yhteenveto erilaisista vaihtoehdoista yhtiöjärjestelyn suunnittelun ja toteuttamisen tueksi osakeyhtiö X:n omistajalle. Yhteenvedossa on tarkoitus kuvata yritysjärjestely helposti ymmärrettävällä tavalla ja kuvata aikajana suunnittelusta toteutukseen. Opinnäytetyöni tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten osakeyhtiö X:n yhtiörakennetta voitaisiin kehittää ja millaisia asioita yritysrakenteen muutoksessa täytyy osakeyhtiö X:n kohdalla ottaa huomioon. Tutkimusongelmaa lähestytään lainsäädännön ja verotuksen näkökulmasta sekä hyödyntäen aiheesta kirjoitettua kirjallisuutta, tutkimuksia sekä toteutettavaa haastattelua osakeyhtiö X:n omistajan kanssa.

5.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka yhteydessä toteutettiin laadullinen tapaustutkimus, jossa tutkittaisiin Osakeyhtiö X:n yhtiörakenteen kehittämisen vaihtoehtoja osakeyhtiölain ja elinkeinoverolain mukaisten yhtiöjärjestelyiden osalta. Valitun näkökulman osalta haluttiin muodostaa kokonaiskuva haastattelututkimuksen avulla osakeyhtiö X:n tilanteeseen parhaiten soveltuvista yritysjärjestelyistä yhtiörakenteen kehittämisen suunnittelua varten.

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan ammattikorkeakoulussa toteutettavaa ammatillista osaamista osoittavaa tuotosta, jossa laaditaan toimeksiantajan tutkittavaan ongelmaan ratkaisuksi konkreettinen tuotos sekä laaditaan raportti, jossa esitellään tulokseen liittyvät yksityiskohdat. Opinnäytetyölle määritellään

selkeät tavoitteet, suunnitelma, valitaan käytettävät menetelmät ja laaditaan aikataulu suoritettavalle kehittämistehtävälle. (Airaksinen, Kostamo & Vilka, 2022.)

Tapaustutkimukselle on tyypillistä, että käsiteltävää aihetta tutkitaan mahdollisimman syvällisesti hyödyntäen monipuolisia tietolähteitä. (Piekkari & Welch 2020, 209–210.) Tavoitteena on ymmärtää tutkittavaa tapausta mahdollisimman hyvin kuvaten samalla ilmiöön liittyvät asiat mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään siinä laajuudessa, että tutkimusongelmasta saadaan tarpeellinen määrä aineistoa ongelman analysointia varten. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 160.) Tapaustutkimuksen erityispiirteenä on tulosten käsittelytapa, jossa tuloksia ei pyritä yleistämään muihin samanlaisiin ilmiöihin vaan tutkimuksessa keskitytään enemmänkin tutkimuksen tuloksiin ja niiden sisällön merkityksiin. (Hakala 2024, 91–92.)

Tutkimuksen haastattelu on analysointi käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysin tavoitteena on tiivistää ja luokitella litteroitu aineisto erillisiin luokkiin. Luokittelun avulla pyritään muokkaamaan tutkimuksen aineisto paremmin ymmärrettävään muotoon. Haastattelusta saatiin eriteltyä tutkimuksen tarkoituksen kannalta olennaiset ala- ja yläluokat sekä yhdistävät luokat, joiden pohjalta tulokset oli helpompi tulkita. (Hakala, J. 2024. 97–98.)

Opinnäytetyössäni käytettiin aineistona osakeyhtiö X:n omistajan haastattelua ja omistajan ajatukset ja mielipiteet ovat olennainen osa tehtäessä suunnitelmaa yhtiörakenteesta. Saatua haastatteluaineistoa sovellettiin Osakeyhtiölain ja Elinkeinoverolain mukaisten yritysjärjestelyiden vertailuun ja saatujen tietojen pohjalta laadittiin osakeyhtiö X:lle yhtiön tilanteeseen soveltuvista vaihtoehdoista yhteenveto.

5.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna, johon osallistui osakeyhtiö X:n omistaja. Mukana olivat myös yrityksessä työskentelevä omistajan lapsi sekä yrityksen taloushallinnosta vastuullinen työntekijä. Haastattelun kysymyksiin vastasi kuitenkin osakeyhtiö X:n omistaja; työntekijä osallistui omistajan pyynnöstä kahden kysymyksen kohdalla keskusteluun. Haastattelukysymykset toimitettiin yrityksen omistajalle etukäteen, jotta hän voisi valmistautua haastatteluun ennakkoon. Haastattelu pidettiin yhtiön toimitiloissa paikan päällä ja se nauhoitettiin käyttäen Teams -sovellusta ja tämän litterointia. Haastattelun kesto oli 28 minuuttia ja litteroitua aineistoa syntyi 14 sivua.

Puolistrukturoitu haastattelu mahdollisti laadittujen kysymysten esittämisen vapaassa järjestyksessä. Haastattelutilanteessa keskustelu eteni luontevasti ja osa ennakkokysymyksistä jätettiin esittämättä, sillä vastaukset kysymyksiin saatiin muiden kysymysten kohdalla. Haastattelussa kysyttiin yhteensä 18 kysymystä, joista suurin osa oli ennakkokysymyksiä, mutta muutama vastauksia tarkentavakin kysymys oli mukana. Keskustelussa haastateltavan oli mahdollista tuoda esille omia näkemyksiään ja mielipiteitään yrityksen liiketoiminnasta, johtamisesta, yhtiörakenteen muutoksen taustalla olevista asioista sekä tulevaisuuden näkymistä. Haastattelussa kysyttiin myös yrityksen tulevaisuuden tavoitteista, yritystoiminnan jatkuvuudesta sekä tulevaisuuden tarpeista johtamisen näkökulmasta. Tämän lisäksi haastattelussa keskusteltiin yrityksen työntekijöiden sitouttamiseen ja sukupolvenvaihdokseen liittyvistä asioista. Keskusteluihin päädyttiin haastattelun kysymyksiin saatujen vastausten kautta ja työntekijöiden sitouttaminen ja sukupolvenvaihdos

Sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe eli aineiston luokittelu aloitettiin litteroimalla aineisto, lukemalla se useaan kertaan läpi sekä korostamalla tärkeitä kohtia eri väreillä. Analyysiin oli valittu neljä teemaa: yrityksen nykytilanne, yhtiörakenteen haasteet, yhtiörakenteen kehittämisen tavoitteet sekä yhtiörakenteen muutoksessa tarvittavat resurssit, ja niistä jokaisella oli oma värinsä. Nämä teemat olivat analyysitaulukon neljä yhdistävää luokkaa. Korostettuja kommentteja

vertailtiin toisiinsa, muodostettiin ala- ja yläluokkia ja siirrettiin järkevässä järjestyksessä taulukkoon. Taulukon pohjalta tehtiin tulkinta osakeyhtiö X:n yritysra-
kenteen kehittämisen vaihtoehtoista saadun aineiston pohjalta.

5.5 Tulokset

Haastattelun avulla pystyttiin tunnistamaan osakeyhtiö X:n sisältä kaksi liiketoimintakokonaisuutta, jotka olivat rakentamispalvelut ja maarakennuspalvelut. Liiketoiminnoiksi osakeyhtiö X:n omistaja kuvasi tärkeimmäksi ja yrityksen varsinaiseksi liiketoiminnaksi rakentamisen ja toissijaisena liiketoimintana yhtiössä "harrasteltiin" maarakentamista. Maarakentaminen koettiin enemmänkin tukipalveluna varsinaisella rakentamisella. Maarakentamisen osalta koettiin, että tämä laajensi yhtiön palveluvalikoimaa, mutta maarakentamisen sitomien pääomien myötä muodostui myös haasteita ja ongelmia.

Monipuolisuus rakentamisen eri osa-alueiden osalta oli osakeyhtiö X:n omistajan mukaan toisaalta vahvuus, mutta samalla kertaa myös yrityksen liiketoiminnan kannalta heikkous, koska yrityksen käytössä olevat resurssit jakautuvat nyt kahden liiketoiminnan kesken ja käytössä olevia koneita tai henkilöstöä ei saada hyödynnettyä täysimääräisesti. Monipuolisesta osaamisesta koettiin kuitenkin saavan myös hyötyjä, koska projektien toteuttamisessa voidaan laajan osaamisen avulla suorittaa lähes koko projekti itsenäisesti alusta loppuun saakka. Tämä saumattomuus oli eräs osakeyhtiö X:n omistajan mainitsemista vahvuuksista, jolla pystyttiin toteuttamaan asiakkaiden projekteja nopeasti ja tehokkaasti.

Ongelmaksi koettiin myös vähäinen käytössä oleva data liiketoimintojen tuotoista ja kuluista, joka vaikuttaa yrityksen sisäisen päätöksentekoon esimerkiksi investointien ja resurssien jakamisen kohdalla rakentamisen ja maarakentamisen liiketoimintojen välillä. Koettiin että liiketoimintojen eriyttäminen selkeyttäisi kustannusrakennetta ja investointipäätösten osalta voitaisiin tehdä selkeämpiä päätöksiä, mihin yrityksen toiminnan kannalta olisi järkevintä investoida.

Haastattelukysymys *Millainen merkitys on yritykselle y-tunnuksella ja yhtiön nimellä* rajasi huomattavasti yritysjärjestelyjen osalta osakeyhtiö X:n tapauksessa käytössä olevia järkeviä vaihtoehtoja, koska osakeyhtiö X:n omistajan mielestä yrityksen y-tunnus ja sen historia ja referenssit olivat yrityksen liiketoiminnan kannalta erittäin tärkeitä ja tämän vuoksi yritysjärjestelyssä tulisi rakentamisluketoiminnan säilyä nykyisen y-tunnuksen ja toiminimen alla.

Yritysjärjestelyiden osalta toimiviksi vaihtoehtoiksi rajautui y-tunnuksen säilyttämisen takia osittaisjakautuminen tai liiketoimintasiirtoon, koska molemmissa vaihtoehtoissa yrityksen alkuperäiset liiketoiminnot jaettaisiin jakautumisen tai liiketoimintasiirron avulla luovuttavan ja vastaanottavan osakeyhtiön kesken ja luovuttava osakeyhtiö jatkaa toimintaansa yritysjärjestelyn jälkeen. EVL:n mukaisen yritysjärjestelyjen lisäksi vaihtoehtoina voitaisiin myös hyödyntää osakeyhtiön X:n kohdalla liiketoimintakauppaa tai kaluston myynti uudelle perustettavalle yhtiölle. Kaikissa näissä vaihtoehtoissa osakeyhtiö X:n ydinliiketoiminta, rakentaminen säilyisi nykyisessä muodossaan yhtiössä ja osakeyhtiö X:n y-tunnus ja nimi eivät muuttuisi yritysrakenteen muutoksen myötä.

Verotuksen osalta tärkeimpänä kysymyksenä on, että voidaanko yhtiöjärjestely toteuttaa verotuksen kannalta veroneutraalisti ilman välittömiä veroseuraamuksia osittaisjakautumisen ja liiketoimintasiirron avulla. Tämän asian selvitykseen on mahdollista hakea verottajalta maksullista ennakkoratkaisua, jossa tulkinanvaraisena asiana on, että täyttääkö maarakentamisen liiketoiminta itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden määritelmän ja voidaanko tämän myötä osittaisjakautuminen toteuttaa EVL 52 c § tai liiketoimintasiirto EVL 52 d § mukaisesti ilman välittömiä veroseuraamuksia.

5.5.1 Osittaisjakautumisen vaatimukset

Osittaisjakautumisessa tulee noudattaa jatkuvuuden periaatetta tasearvojen siirrossa jakautuvalta yhtiöltä vastaanottavalle yhtiölle. Jakautumisessa siirtyvät kaivinkoneet ja kuorma-autot siirtyisivät siis jakautuvasta yrityksestä vastaanottavan yhtiön kirjanpitoon samansuuruisina ja laitteet ovat vähennettävissä vastaanottavan yrityksen verotuksessa samalla tavalla kuin jakautuvalla yrityksellä. Jakautumisessa voidaan siirtyvien varojen ja velkojen tasearvojen osalta noudattaa yleensä kirjanpitoarvojen osalta myös jatkuvuutta, mutta varojen ja velkojen arvostaminen on myös EVL 52 c § mukaisesti mahdollista tehdä käypiin arvoihin, mutta näin menetellessä ei kuitenkaan poistoja voida tehdä alkuperäisten verotuksen saldoista laskettavia poistoja suurempina.

Itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden muodostaminen on EVL 52 c § mukaisen osittaisjakautumisen ehtona ja tämän vuoksi tulee kaikkiin yhtiöihin jäädä vähintään yksi liiketoimintakokonaisuus. Liiketoimintakokonaisuuden tulee pystyä harjoittamaan liiketoimintaa itsenäisesti ilman erillistä taloudellista tukea. Liiketoimintakokonaisuuteen kuuluvat varat ja velat sekä henkilöstö tulee kohdistaa liiketoimintojen kesken mahdollisimman tarkasti, jotta liiketoimintakokonaisuuden todellisuudessa tarvitsemat omaisuuserät siirtyvät osittaisjakautumisen myötä oikeaan yhtiöön. Osakeyhtiö X:n kaluston osalta haastattelussa puhuttiin useista kaivinkoneista ja omistaja luonnehti kalustoa monikossa, joten pitäisin itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden ehdon täyttymistä Osakeyhtiö X:n kohdalla melko todennäköisenä. Asian varmistamiseksi on kuitenkin tärkeää selvittää liiketoimintojen todelliset luonteet mahdollisimman tarkasti ja laatia tarvittavat dokumentaatiot kaluston ja henkilöstön osalta sekä selvittää myös, miten yrityksen tuotot ja kulut kohdentuvat liiketoimintakokonaisuuksien välillä.

Jakautumisvastikkeen osalta Osakeyhtiö X:n on pelkästään yksi omistaja, joten vastikkeen maksaminen uuden osakeyhtiön osakkaille ei todennäköisesti muodosta ongelmaa ja osittaisjakautumiseen toteuttamiselle ei synny vastikkeen

osalta ongelmaa. Haastattelussa esille noussut omistuspohjan laajentaminen sukupolvenvaihdoksen ja henkilöstön omistajaksi kutsuminen olisi mahdollista toteuttaa vasta osittaisjakautumisen jälkeen omana erillisenä osakeantina.

5.5.2 Liiketoimintasiirron vaatimukset

Liiketoimintasiirtoa toteuttavien osapuolien osalta osapuolien osalta tulee täyttyä elinkeinotoiminnan harjoittaminen molempien osapuolien osalta, ja liiketoimintasiirto ei sovellu TVL:n mukaan verotettavien vuokraustoimintaa harjoittavien yritysten yritysjärjestelyihin ilman välittämiä veroseuraamuksia. Osakeyhtiö X:n tapauksessa sekä rakentaminen ja maarakentaminen ovat verotettavaa tuloa EVL:n puolella ja liiketoimintasiirron osapuolien osalta ei ole esteitä liiketoimintasiirron toteuttamiselle. Liiketoimintakokonaisuuden osalta sovelletaan jakautumisen kanssa samanlaisia periaatteita myös liiketoimintasiirron kohdalla. Käsittelin itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden tarkemmin tuloksen luvussa 5.5.1.

Maksettavaan vastikkeen osalta liiketoimintasiirrossa on rajoitettu vastikkeeksi pelkästään osakevastine vastaanottavalta siirtävälle yhtiölle ja yhtiöiden välille syntyy näin konsernisuhde. Osakevastiketta on liiketoimintasiirrossa pakko maksaa ja osakeyhtiö X:n tapauksessa omistuksen ollessa keskittyneenä vain yhdelle henkilölle ei osakevastike rajaa liiketoimintasiirtoa pois soveltuvista vaihtoehdoista. Yritysjärjestelyn kautta muodostuvasta konsernista ei ollut haastattelun keskusteluissa puhetta, mutta haastattelun keskusteluissa puhuttiin maarakentamista harjoittavan yhtiön itsenäisestä toimimisesta ja maarakentamispalveluiden tarjoamisesta suuremmalle potentiaaliselle asiakasjoukolle. Osakeyhtiö X:n omistaja koki, että yhteys rakennusliikkeeseen voisi heikentää maarakentamista harjoittavan yhtiön asiakkaiden saamista, jos asiakkaina olisivat toiset rakennusliikkeet.

6 Johtopäätökset ja pohdinta

6.1 Johtopäätökset

Tutkimuksen perusteella pystyttiin tunnistamaan osakeyhtiö X:n kohdalla kaksi liiketoimintaa, jotka olivat rakentaminen ja maarakentaminen. Tunnistetuissa liiketoiminnoissa havaittiin haastattelun perusteella kehittämistarpeita ja pystyttiin yksilöimään tärkeimmät yritysrakenteen kehittämisessä huomioitavat asiat, jotka olivat yrityksen y-tunnuksen ja toiminimen säilyttäminen ennallaan rakentamisen liiketoiminnan käytössä referenssien, sopimusten ja asiakassuhteiden ja tunnettavuuden takia.

Yhtiön toiminimen, y-tunnuksen ja referenssien säilyttämisen takia tutkimuksessa pystyttiin rajaamaan käytössä olevat yritysjärjestelykeinot osittaisjakautumiseen tai liiketoimintasiirtoon. Osittaisjakautumisessa tai liiketoimintasiirrossa säilyisi yhtiön nykyinen toiminimi, y-tunnus ja referenssit muuttumattomina. Näiden vaihtoehtojen lisäksi yrityksessä voitaisiin myös miettiä kaluston myyntiä tai liiketoimintakauppaa maarakentamisen liiketoiminnan osalta. Verotuksessa kaluston myynti ja liiketoimintakauppa ovat verotettavia tapahtumia, jos luovutettujen varojen ja velkojen nettoarvo ylittää yhtiön tasearvon. Osittaisjakautuminen tai liiketoimintasiirto on mahdollista toteuttaa veroneutraalisti, jos maarakentamisen liiketoiminnan osalta täyttyy verottajan liiketoiminnan määritelmän mukaiset ehdot toiminnan itsenäisen luonteen ja riittävän kokoluokan osalta ja jakautuminen toteutetaan verolainsäädännön määrittelemien ehtojen mukaisesti.

Tarkempia keskusteluita vaadittaisiin vielä lopullisen yritysjärjestelykeinon valintaa ennen, jotta saataisiin valittua osittaisjakautumisen ja liiketoimintasiirron vaihtoehtoista osakeyhtiö X:n tilanteeseen parhaiten sopiva vaihtoehto. Liiketoimintasiirrossa luovuttavan ja vastaanottavan yhtiön välille muodostuu konsernisuhde ja osakeyhtiö X:stä tulee uuden osakeyhtiön emoyhtiö. Konsernirakenteen tarpeesta ei haastattelussa tai osakeyhtiö X:n omistajan käydyissä keskusteluissa ole ollut puhetta, joten tätäkään vaihtoehtoa ei voida rajata

toteutusvaihtoehdoista pois. Etuna liiketoimintasiirrolle olisi prosessin kevyempi rakenne ja mahdollisuus toteuttaa muutos nopeammalla aikataululla. Osittaisjakautumiseen sovelletaan osakeyhtiölain säädöksiä jakautumisen osalta ja prosessi on osakeyhtiö X:n kannalta pitkäkestoinen ja raskas. Osittaisjakautumisessa vastaanottavan osakeyhtiön osakkeet annetaan jakautumisvastikkeena suoraan osakeyhtiö X:n omistajalle ja omistusrakenne on uuden yhtiön osalta sama kuin osakeyhtiö X:ssä.

Yritysrakenteen kehittämisen tärkeimmiksi syiksi selvisi kulurakenteen optimointi ja sitoutuneiden pääomien kierron tehostaminen. Tämän lisäksi tutkimuksessa toteutetussa haastattelussa selvisi myös, että yrityksen liiketoimintojen jakamisella olisi mahdollista myös keventää yritystoimintaan liittyviä riskejä. Riskienhallinnassa liiketoimintojen jakaminen helpottaisi rakentamisen ja maarakentamisen liiketoimintojen kehittämistä ja mahdollistaisi kaluston käyttöasteen nostamisen maarakentamisen liiketoiminnan osalta. Maarakentamisen liiketoiminnossa kalustoon on sitoutunut merkittäviä pääomia. Maarakentamisen osalta kertyy myös säännöllisesti kustannuksia kaluston ylläpitämisen, päivittämisen ja huoltamisen muodossa.

Aikaisempiin opinnäytetöihin verrattaessa tutkimukseni keskittyi yritysjärjestelyn suunnitteluun ja tutkimuksen aloitusvaiheessa aiheesta ei vielä yrityksessä ollut tarkempia tietoja yritysjärjestelyistä ja millaisia vaihtoehtoja osakeyhtiö X voisi hyödyntää yritysrakenteen kehittämisessä. Tutkimuksen ja teorian osalta ei osakeyhtiö X:n omistaja antanut mitään rajoituksia, joten opinnäytetyön teoriassa täytyi käsitellä yritysjärjestelyitä laajasti, jotta saataisiin riittävä ymmärrys vaihtoehtoina olevista yritysjärjestelykeinoista.

Kaulinin opinnäytetyössä tutkittiin jo tapahtunutta yritysjärjestelyä, jossa oli syntynyt toimeksiantaja yritykselle tytäryhtiö. Tutkimusongelmana oli yritysjärjestelyn syiden ja seurausten tutkiminen ja yritysjärjestelyitä tutkittiin tämän takia hyvin erilaisesta näkökulmasta. Menetelmien osalta Kaulinin opinnäytetyössä sovellettiin oman opinnäytetyöni tavoin tapaustutkimusta, koska tutkimus keskittyi toimeksiantajayrityksen yritysjärjestelyn syiden selvittämiseen. Opinnäytetyössä toteutettiin myös avoimina haastatteluina toteutetut keskustelut yrityksen

päätöksentekijöiden kanssa. Kaulinin opinnäytetyön tulokset olivat salattuja, joten tulosten osalta opinnäytetöitä ei ollut mahdollista vertailla.

Rautasen opinnäytetyössä selvitettiin osakeyhtiön jakautumisen vaihtoehtoja yrityksen omistajan näkökulmasta. Rautasen opinnäytetöissä oli tarkkaan rajattu vaihtoehdot yritysjärjestelyn jakautumisen ja osittaisjakautumisen välille ja haluttiin tutkia vaihtoehtojen soveltuvuutta toimeksiantajan tilanteeseen. Tutkimusmenetelmien osalta Rautasen opinnäytetyössä hyödynnettiin myös laadullista tutkimusta asiantuntijahaastattelun muodossa. Opinnäytetyön aineiston analysoinnissa hyödynnettiin sisältöanalyysiä ja empiiristä oikeustutkimusta jakautumisen tutkimuksessa. Teoriapohjana Rautasen opinnäytetyössä oli jakautuminen ja osittaisjakautuminen yhtiöoikeuden ja verotuksen näkökulmasta oman opinnäytetyöni tapaan. Verotuksen teoriaosiossa Rautanen on yksityiskohtaisesti käynyt läpi jakautumiseen verotuksen liittyviä yksityiskohtia ja ottanut aineistoon myös mukaan oikeuskäytäntöä KHO:n tapausten muodossa. Case-osiossa Rautanen kävi molemmat jakautumistavat läpi toimeksiantajayrityksen näkökulmasta ja listasi asioita, jotka toimeksiantajan tulisi ottaa huomioon jakautumista toteuttaessa. Rautasen tärkeänä huomiona oli osittaisjakautumisen osalta se, että osittaisjakautumisen osalta ei kiinteistöjen siirtäminen täytä itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden määritelmää ja osittaisjakautumista ei voida toteuttaa ilman välittömiä veroseuraamuksia.

Rintalan opinnäytetyössä tutkittiin case-yrityksen kohdalta vaihtoehtoja toteuttaa emoyhtiön ja tytäryhtiön osalta sulautuminen liiketoiminnan tehostamiseksi ja kustannusrakenteen keventämiseksi. Teorian osalta yhteisiä piirteitä oli osakeyhtiön ja yritysjärjestelyiden yhtiöoikeuden osalta. Verotuksen yksityiskohtiin ei Rintala opinnäytetyössään keskittynyt. Rintala käytti menetelmänä tapaustutkimusta, koska tutkimuksessa haluttiin selvittää sulautumisen vaihtoehtoja case-yrityksen näkökulmasta. Tutkimuskysymyksenä oli miten yritysfuusio tulisi toteuttaa emo- ja tytäryhtiön välillä. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa haastateltiin case-yrityksen toimitusjohtajaa. Aineiston analyysiin Rintala hyödynsi keskusteluanalyysiä, jonka avulla pyrittiin haastattelusta etsimään tutkimuksen kannalta olennaisia asioita. Tuloksissa Rintala esitteli ennen tutkimusta tapahtuneen yritysjärjestelyn taustalla olleen yrityskaupan

yksityiskohdat, koska yrityskaupalla toteuttamisella oli vaikutusta sulautumisen suunnitteluun. Tuloksissa Rintala esitteli absorptio- ja tytäryhtiösulautumisen prosessit case-yritysten osalta. Johtopäätöksissä Rintala selvitti sulautumistapojen eroavaisuuksia ja haastattelussa selvinneen tytäryhtiön vähemmistöosakkaan osakkeiden hankintaa ennen kuin tytäryhtiösulautuminen olisi mahdollista toteuttaa. Tytäryhtiösulautumisen vaatimuksena oli 100% omistusosuus sulautuvasta yrityksestä.

6.2 Pohdinta

Opinnäytetyöni aiheena olevista yritysjärjestelyistä tiesin työelämän puolelta melko paljon asioita etukäteen asioita ja yritysjärjestelyihin liittyvät termit, ja yritysjärjestelyiden erilaiset muodot olivat entuudestaan minulle jo tuttuja. Lainsäädännön osalta osakeyhtiölaki ja laki elinkeinotulon verottamisesta ovat tulleet tuiksi työskennellessäni tilitoimistossa talouden asiantuntijana. Opinnäytetyön edetessä sain yritysjärjestelyistä kirjallisuuden ja oikeustapausten lukemisen avulla entistä enemmän tietoa käyttöni, ja osaamiseni yritysjärjestelyihin liittyvien asioiden osalta kasvoi huomattavasti. Yritysjärjestelyiden osalta huomasin opinnäytteen edetessä nouseva esille uusia asioita, jotka pitää ottaa huomioon yritysjärjestelyn suunnittelussa. Teorian ja lainsäädännön kautta sain selkeän käsityksen myös yleisimpien EVL:n mukaisten yritysjärjestelyiden käytännön toteuttamisen prosessin eri vaiheista erityisesti sulautumisen ja jakautumisen osalta.

Opinnäytetyössäni käsiteltävien yhtiöjärjestelyjen osalta olisi pitänyt käydä ensimmäiset keskustelut osakeyhtiö X:n omistajan kanssa heti toimeksiannon sopimisen yhteydessä ja pyrkiä alustavan keskustelun jälkeen rajaamaan varsinaisessa tutkimuksessa käsiteltävien yhtiöjärjestelyjen määrä pienemmäksi resursien ja aikataulun selkeyttämiseksi. Opinnäytteeni aikataulun osalta en pysynyt alkuperäisissä aikatauluissa, koska haastattelu jouduttiin siirtämään yli kuukaudella alkuperäisestä aikataulusta.

Tutkimuksen teoriaosion osalta olisi teoriassa voitu keskittyä selkeästi yhteen tai kahteen yritysjärjestelyyn ja laatia tutkimuksen teoriapohjasta vahvempi tällä tavalla. Tutkimuskysymysten osalta olisi myös voitu paremmin kohdentaa kysymykset näihin yritysjärjestelyihin ja saada mahdollisesti tutkimuksen kannalta parempia vastauksia ja materiaalia yritysjärjestelyn suunnittelua varten.

Haastattelussa olisi pitänyt kysyttävien kysymysten osalta vielä miettiä erikseen kysymysten tarpeellisuus tutkimuksen osalta ja varmistaa litteroinnin toimivuus etukäteen. Haastattelussa keskusteltiin paljon erilaisista asioista ja keskustelun tempo oli välillä todella nopea ja nauhoitteen ja litteroinnin avullakin oli vaikeuksia jälkikäteen saada aineistosta selvää. Kysymysten asettelun ja ennakkoon pohtiminen tarkemmin olisi saattanut vähentää samojen vastausten saamista kustannuksissa säästäminen ja kustannusten kohdentaminen -vastausten osalta.

Yritysjärjestelyt ovat vaatimuksiltaan todella vaativia yhtiöoikeuden ja verotuksen erityiskysymyksiä, joissa käsitellään verotuksen kysymyksiä juuri yritysjärjestelyä toteuttavan yrityksen näkökulmasta. Yrityksen erityispiirteet ja yhtiön liiketoiminnot otetaan huomioon tapauskohtaisesti ja myös verottaja käsittelee yritysjärjestelyt tapauskohtaisesti järjestelyiden monimutkaisuuden vuoksi. Yritysjärjestelyissä on mielestäni tärkeää hyödyntää verotuksen ja yhtiöoikeuden asiantuntijan apua toteutuksen onnistumisen varmistamiseksi suunnitellulla tavalla. Verotuksen seurausten osalta on suositeltavaa hakea Verottajalta maksullista ennakkoratkaisua verotuksen käsittelyn varmistamiseksi ja näin saavuttaa varmuus yritysjärjestelyn verotuskäsittelyn osalta ennen yritysjärjestelyn toteuttamista.

Opinnäytetyöni osalta saavutettiin tutkimuksen tavoitteet soveltuvien yritysjärjestelykeinojen selvittämisen osalta ja tutkimuksen avulla saatiin paljon tietoa osakeyhtiö X:n tarpeista ja toiveista liiketoiminnan kehittämisen osalta. Yritysjärjestelyn lisäksi tutkimuksessa tunnistettiin myös tarve sukupolvenvaihdoksen toteuttamisen vaihtoehtojen selvittämiseksi verotuksen näkökulmasta.

6.3 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöni tutkimuksessa ja raportoinnissa on noudatettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksia hyvän tieteellisen käytännön osalta. Opinnäytetyöni raportoinnissa noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, joita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Lähteiden osalta noudatettiin lähdeviittausten käyttämisessä soveltuvia toimintatapoja. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.)

Opinnäytetyöni toteuttamiseksi on laadittu kirjallinen sopimus toimeksiannosta, jonka lisäksi toteutettavasta haastattelusta on sovittu etukäteen kirjallisesti osakeyhtiö X:n osakkaan kanssa ennen haastattelun toteuttamista. Opinnäytetyöni tutkimuksessa toteutettu haastattelu nauhoitettiin ja litteroitiin aineiston säilyttämisen ja tutkimuksen tietojen säilyttämisen varmistamiseksi. Nauhoitteen ja litteroinnin osalta on varmistettu aineiston säilytys asianmukaisesti.

Haastattelun litterointi on toteutettu haastateltavien henkilöllisyyden yksityisyyden varmistamiseksi ja litteroinnissa ei mainita osallistuneiden henkilöiden henkilökohtaisia tietoja, joiden perusteella heidät olisi mahdollista yksilöidä. Haastattelun aineistot on toimitettu osakeyhtiö X:n omistajalle tiedoksi ja opinnäytetyön raportin osalta osakeyhtiö X:stä esitettävät asiat on käyty yhdessä läpi ja katsottu opinnäytetyössäni esitettävien tietojen olevan salassapitovelvoitteen mukaisesti laadittuna ja opinnäytetyössä ei julkaista osakeyhtiö X:n kannalta salaiseksi luokiteltuja yksityiskohtia.

6.4 Jatkotutkimuskohteet

Opinnäytetyöni selvityksen perusteella voitaisiin myös toteuttaa yrityksen tilanteeseen parhaiten soveltuva yritysjärjestely ja tutkia millaisia vaikutuksia yritys­järjestelyllä oli yhtiöiden liiketoimintaan. Jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia liiketoiminnan kehitystä yritys­järjestelyn jälkeen ja selvittää saatiinko

yritysjärjestelyn avulla opinnäytetyöni tutkimuksessa esille nousseita hyötyjä kustannustehokkuuden, resurssien hyödyntämisen ja liiketoiminnan kasvattamisen osalta realisoitua käytännössä.

Tutkittava osa-alueena olisi mahdollista tutkia myös yritysjärjestelyn vaikutuksia osakeyhtiö X:n kirjanpitoon liittyen ja selvittää millaisia vaikutuksia yritysjärjestelyllä olisi yhtiön tuloslaskelman ja taseen lukuihin. Tutkimuksen toteuttaminen olisi myös toteutettavan yritysjärjestelyn suunnittelun kannalta tärkeää, koska yritysjärjestelyä varten täytyy laatia laskelmia, joissa käy ilmi yritysjärjestelyssä siirtyvän liiketoiminnan talouden luvut.

Opinnäytetyöni ulkopuolelle rajautui myös yritysjärjestelyn vaikutukset osakeyhtiö X:n osakkaan verotukseen. Verollisena toteutettavan yritysjärjestelyn osalta voi myös osakkaan verotuksessa syntyä realisoituvaa voittoa tai tappiota. Osakkaan verotuksen näkökulma olisi myös tärkeää ottaa huomioon yritysjärjestelyä suunnitellessa, jotta osakas tietää tarkalleen, millaisia vaikutuksia järjestelyllä on omistuksiin ja realisoituuko järjestelyssä mahdollisesti veroja maksettavaksi.

Lähteet

Arvonlisäverolaki 1501/1993

Hakala, J. 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ

Heino, K. & Salomaa, P. 2017. Osakeyhtiön liiketoiminta siirtyy: Arvonlisäverotuksen näkökulma. <https://tilisanomat.fi/yritysjuridiikka/osakeyhtion-liiketoiminta-siirryy-arvonlisaverotuksen-nakokulma>. 3.6.2024.

Hietala, H, Järvensivu, P, Kaivanto, K & Kyläkallio, K. 2020. Yrityksen asiakirja ja sopimusopas. Helsinki: Alma Talent Oy.

Hirsjärvi, S, Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 1.–2. painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Immonen, R. 2022. Yritysjärjestelyt. Helsinki: Alma Talent Oy.

Järvenoja, M. 2022. Yritysjärjestelyiden verotus. Viro: Meedia Zone OU.

Kaulin, E. 2019. Elinkeinoverolain mukaiset yritysjärjestelyt osakeyhtiössä. Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019121727251>. 3.6.2024.

KILA 1964/2016 Oman pääoman muodostumisesta yhdistymiseen perustavassa sulautumisessa

KILA 2001/2020 Tytäryhtiösulautumisesta käypiin arvoihin

Kirjanpitolaki 1336/1997

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkka, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House.

Kyläkallio, K. 2016. Tilisanomat Osakeyhtiön liiketoiminta siirtyy: Yhtiöoikeudellinen näkökulma. <https://tilisanomat.fi/yritysjuridiikka/osakeyhtion-liiketoiminta-siirryy-yhtiioikeudellinen-nakokulma>. 20.5.2024.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968

Luukela, H. & Savander, L. 2023a. Yritysjärjestelyt ja verotus -jakautuminen. Verohallinto. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/49340/yritysjarjestelyt-ja-verotus-jakautuminen3/>. 3.6.2024.

Luukela, H. & Savander, L. 2023b. Yritysjärjestelyt ja verotus – liiketoimintasiirto. Verohallinto. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

hakusivu/48196/yritysjarjestelyt-ja-verotus-liiketoimintasiirto2.
28.8.2024.

Luukela, H. & Varonen, S. 2023. Yritysjärjestelyt ja verotus – sulautuminen. Verohallinto. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48553/yritysjarjestelyt-ja-verotus-sulautuminen5/>. 3.6.2024.

Malmgren, M. & Myrsky, M. 2020. Elinkeinotulon verotus 5. uudistettu painos. Liettua: Balto print.

Mähönen, J. & Villa, S. 2020. Osakeyhtiö. Teoksessa S. Villa, M. Airaksinen, A. Alén-Savikko, J. Bärlund, J. Jauhiainen, T. Kisanlahti, M. Knuts, P. Kuoppamäki, S. Kymäläinen, J. Mähönen, T. Pihlajarinne, J. Raitio & K. Viitanen (toim.), Yritysoikeus. Helsinki: Alma Talent Oy.

Mähönen, J. & Villa, S. 2020. Osakeyhtiö II Pääomarakenne ja rahoitus. Helsinki: Alma Talent Oy.

Nykter-Terävä, H. & Varonen, S. 2023. Ennakkoratkaisuhakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös. Verohallinto. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47819/ennakkoratkaisuhakemuksen-tekeminen-ja-siihen-annettava-paatos3/>. 3.6.2024.

Ojala, I. 2017. Osakeyhtiön liiketoiminta siirtyy: Vero-oikeudellinen näkökulma. <https://tilisanomat.fi/yritysjuridiikka/osakeyhtion-liiketoiminta-siirryy-vero-oikeudellinen-nakokulma>. 3.6.2024.

Osakeyhtiölaki 624/2006

Pellonmaa, T. 2023. Kansainvälisten ja kotimaisten yritysjärjestelyjen sääntely muuttumassa. EY. https://www.ey.com/fi_fi/law/kansainvalisten-ja-kotimaisten-yritysjarjestelyjen-saaentely-muuttumassa. 3.6.2024.

Penttilä, S. 2009. Tilisanomat. Edellyttävätkö yritysjärjestelyt vastiketta? <https://tilisanomat.fi/yleiset/edellyttavatko-yritysjarjestelyt-vastiketta>. 20.5.2024

Piekkari, R. & Welch, C. 2020. Oodi yksittäistapaustutkimukselle ja vertailun moninaiset mahdollisuudet. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.), Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna: Princeton Trükikoda

Rautanen, K. 2021. Osakeyhtiön jakautuminen – Vaihtoehdot case-yrityksessä. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma.

Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021121726684>.

3.6.2024

Rintala, V. 2021. Yritysfuusio Originator Oy:ssa. Hämeen ammattikorkeakoulu.

Liiketalouden tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021120924659>. 19.8.2024

Tuloverolaki 1535/1992

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, uudis-

tettu laitos 2002. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen louk-

kausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. [https://tenk.fi/sites/de-](https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf)

[fault/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf](https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf). 7.9.2024.

Varainsiirtoverolaki 931/1996

Verohallinto. 2011. Yritysjärjestelytilanteiden arvonlisäverotuksesta Ohje päivi-

tettävänä. [https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/48677/yritysjarjestelytilanteiden_arvonlisave/#2-sulautuminen-ja-jakautuminen)

[sivu/48677/yritysjarjestelytilanteiden_arvonlisave/#2-sulautuminen-](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/48677/yritysjarjestelytilanteiden_arvonlisave/#2-sulautuminen-ja-jakautuminen)

[ja-jakautuminen](https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/48677/yritysjarjestelytilanteiden_arvonlisave/#2-sulautuminen-ja-jakautuminen). 3.6.2024.

Verohallinto. 2024. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus.

[https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-](https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/)

[ja-osuuskunta/tuloverotus/](https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/). 31.8.2024.

Osakeyhtiölaki

Sulautumissuunnitelman sisältö

1. sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden ja mahdollisen muun sulautumisvastikkeen antajan toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat;
2. selvitys sulautumisen syistä;
3. absorptiosulautumisessa ehdotus mahdollisesta vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen muutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan yhtiön yhtiöjärjestyksestä, siitä, miten perustettavan yhtiön toimielinten jäsenet valitaan, ja tilikaudesta, jos siitä ei ole määrätty yhtiöjärjestyksessä; (29.12.2022/1337)
4. absorptiosulautumisessa ehdotus sulautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osakkeiden lukumäärästä tai vaihtosuhteesta osakelajeittain ja siitä, annetaanko uusia vai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita, sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan yhtiön osakkeiden lukumäärästä tai vaihtosuhteesta osakelajeittain; (29.12.2022/1337)
5. ehdotus mahdollisesta muusta sulautumisvastikkeesta ja, jos vastike on optio-oikeuksia tai muita osakkeisiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia, niiden 10 luvun 3 §:n mukaiset ehdot
6. ehdotus sulautumisvastikkeen jakautumisesta, vastikkeen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitys näiden perusteista;
7. selvitys tai ehdotus sulautuvan yhtiön optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijan oikeuksista sulautumisessa, kuten ehdotus päivämääräksi, jolloin erityisen oikeuden perusteella annettavat osakkeet oikeuttavat varojenjakoon osallistumiseen vastaanottavassa yhtiössä; (29.12.2022/1337)
8. absorptiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan yhtiön mahdollisesta osakepääoman korotuksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus vastaanottavan yhtiön osakepääomasta;
9. selvitys sulautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen

- suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;
10. ehdotus sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osakkeiden määrään;
 11. selvitys pääomalainoista, joiden velkojat voivat 6 §:n mukaisesti vastustaa sulautumista;
 12. selvitys sulautuvan yhtiön ja sen tytäryhteisöjen omistamien vastaanottavan yhtiön ja sen emoyhtiön osakkeiden lukumäärästä sekä sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden omistamien sulautuvan yhtiön osakkeiden lukumäärästä;
 - 12a. selvitys sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojen saatavien suorittamisesta tai niiden maksamisen turvaamisesta; (29.12.2022/1337)
 13. selvitys sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden omaisuuteen kohdistuvista yritysikiinnityslaisissa (634/1984) tarkoitetuista yritysikiinnityksistä
 14. selvitys tai ehdotus sulautumiseen osallistuvan yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle ja sulautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista; (13.4.2007/461)
 15. ehdotus sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta aikataulusta ja rekisteröintiajankohdasta; (29.12.2022/1337)
 16. ehdotus mahdolliseksi muiksi sulautumisen ehdoiksi.

Tytär- tai sisaryhtiösulautumisessa ei edellytetä 2 momentin 4–8 eikä 10 kohdassa tarkoitettuja tietoja. (29.12.2022/1337).

Osakeyhtiölaki

Jakautumissuunnitelman sisältö

1. jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat;
2. selvitys jakautumisen syistä;
3. jakautumisessa toimivaan yhtiöön ehdotus mahdollisesta vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen muutoksesta sekä jakautumisessa perustettavaan yhtiöön ehdotus perustettavan yhtiön yhtiöjärjestyksestä, siitä, miten perustettavan yhtiön toimielinten jäsenet valitaan, sekä tilikaudesta, jos siitä ei ole määrätty yhtiöjärjestyksessä; (29.12.2022/1337)
4. jakautumisessa toimivaan yhtiöön ehdotus jakautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osakkeiden lukumäärästä tai vaihtosuhteesta osakelajeittain ja siitä, annetaanko uusia vai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita, sekä jakautumisessa perustettavaan yhtiöön ehdotus vastaanottavan yhtiön osakkeiden lukumäärästä tai vaihtosuhteesta osakelajeittain; (29.12.2022/1337)
5. ehdotus mahdollisesta muusta jakautumisvastikkeesta ja, jos vastike on optio-oikeuksia tai muita osakkeisiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia, niiden 10 luvun 3 §:n mukaiset ehdot;
6. ehdotus jakautumisvastikkeen jakautumisesta, vastikkeen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitys näiden perusteista;
7. selvitys tai ehdotus jakautuvan yhtiön optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijan oikeuksista jakautumisessa, kuten ehdotus päivämääräksi, jolloin erityisen oikeuden perusteella annettavat osakkeet oikeuttavat varojenjakoos osallistumiseen vastaanottavassa yhtiössä; (29.12.2022/1337)
8. jakautumisessa toimivaan yhtiöön ehdotus vastaanottavan yhtiön mahdollisesta osakepääoman korotuksesta sekä jakautumisessa perustettavaan yhtiöön ehdotus vastaanottavan yhtiön osakepääomasta;

9. selvitys jakautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista sekä ehdotus jakautuvan yhtiön varojen ja velkojen jakamisesta kullekin jakautumiseen osallistuvalla yhtiöllä, jakautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön taseeseen sekä jakautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;
10. ehdotus osakepääoman alentamisesta varojen jakamiseksi vastaanottavalle yhtiölle tai osakkeenomistajille, varojen siirtämiseksi vapaan oman pääoman rahastoon tai käyttämisestä sellaisen tappion välittömään kattamiseen, johon vapaa oma pääoma ei riitä;
11. ehdotus jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osakkeiden määrään;
12. selvitys pääomalainoista, joiden velkojat voivat 6 §:n mukaisesti vastustaa jakautumista;
- 12a. selvitys jakautuvan yhtiön ja sen tytäryhteisöjen omistamien vastaanottavan yhtiön ja sen 13. emoyhtiön osakkeiden lukumäärästä sekä jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden omistamien jakautuvan yhtiön osakkeiden lukumäärästä;
13. selvitys jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkojen saatavien suorittamisesta tai niiden maksamisen turvaamisesta;
(29.12.2022/1337)
14. selvitys jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden omaisuuteen kohdistuvista yritys kiinnityksistä tarkoitetuista yritys kiinnityksistä;
15. selvitys tai ehdotus jakautumiseen osallistuvan yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle ja jakautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista; (13.4.2007/461)
16. ehdotus jakautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta aikataulusta ja rekisteröintiajankohdasta; (29.12.2022/1337)
17. ehdotus mahdolliseksi muiksi jakautumisen ehdoiksi.

Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat tai jakautumisessa perustettaviin yhtiöihin jokaisen vastaanottavan yhtiön kaikki osakkeet annetaan jakautumisvastikkeena jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistustensa suhteessa, jakautumissuunnitelmassa ei tarvitse olla

selvitystä jakautumisen syistä eikä 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista perusteista. (26.8.2011/981)

Yhtiöittämillä toteutettavassa jakautumisessa jakautumissuunnitelmassa ei edellytetä 2 momentin 4–7 eikä 10 kohdassa tarkoitettuja tietoja.
(29.12.2022/1337)

Tutkimuksen ennakkokysymykset

Yrityksen nykytilanteen kartoitus

Millaisia liiketoimintoja yrityksessänne on?

Mitkä ovat yhtiön nykyisen rakenteen suurimmat vahvuudet ja heikkoudet?

Miten liiketoiminnot tukevat toisiaan?

Miten yrityksen liikevaihto/tulos muodostuvat eri liiketoimintojen välillä?

Miten yrityksen varallisuus ja velat kohdistuvat eri liiketoimintojen välillä?

Millainen merkitys on yrityksenne y-tunnuksella ja yhtiön nimellä?

Millaisia sopimuksia yrityksellänne on ja onko y-tunnuksen muuttumisella tai vaihtumisella merkitystä sopimukseen liittyen?

Millainen merkitys verotuksella on yritysjärjestelyn toteuttamisen vaihtoehtoja vertaillessa?

Millaisia toiveita tai tarpeita yrityksellänne on yhtiörakenteen kehittämisen osalta?

Yhtiörakenteen nykytilan haasteet

Millaisia operatiivisia haasteita kohtaatte yhtiön nykyisellä rakenteella yrityksen toiminnassa?

Miten nykyinen rakenne vaikuttaa päivittäiseen toimintaan ja päätöksentekoon?

Miten nykyinen rakenne tukee tai estää pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista?

Yhtiörakenteen muutoksen tarpeet ja tavoitteet

Millaisia muutostarpeita näette yhtiön rakenteessa?

Mitkä ovat yhtiön keskeisimmät tavoitteet seuraavien 3–5 vuoden sisällä?

Miten rakenteen tulisi muuttua, jotta nämä tavoitteet saavutetaan?

Yhtiörakenteen muutoksen vaikutukset

Mitkä olisivat lyhyen aikavälin vaikutukset, jos yhtiörakennetta muutettaisiin?

Mitä resursseja tai tukea tarvittaisiin välittömästi?

Miten näet yhtiörakenteen muutoksen vaikuttavan pitkän aikavälin menestykseen yrityksenne toiminnassa?

Onko olemassa riskejä, jotka pitäisi ottaa huomioon muutoksen suunnittelussa?

Tulevaisuuden suunnitelmat

Miten yrityksenne toimintaa on tarkoitus jatkaa yritysrakenteen mahdollisen muutoksen jälkeen

Millaisena koette yrityksenne liiketoimintojen tulevaisuuden näkymät?

Jatkavatko kaikki liiketoiminnot tulevaisuudessa vai onko tarkoitus lopettaa jotain liiketoimintoja?

Myydäänkö yrityksenne liiketoimintoja ulkopuolisille vai halutaanko omistus säilyttää ennallaan?

Miten yritystoiminnan jatkuvuuden osalta on suunniteltu asioita yrityksessänne?

Tutkimuksen haastattelun kysymykset

1. Millaisia liiketoimintoja yrityksessä on?
2. Mitkä ovat yhtiön nykyisen rakenteen suurimmat vahvuudet ja heikkoudet?
3. Miten liiketoiminnot tukevat toisiaan?
4. Miten yrityksen liikevaihto tai tulos muodostuu eri liiketoimintojen välillä?
5. Miten yrityksen varallisuus ja velat kohdistuvat eri toimintojen välillä?
6. Millainen merkitys on yrityksen Y-tunnuksella ja yhtiön nimellä?
7. Millainen merkitys verotuksella on yritysjärjestelyn toteuttamisen vaihtoehtojen vertailussa?
8. Millaisia toiveita tai tarpeita on yhtiönrakenteen kehittämiseen liittyen?
9. Millaisia operatiivisia haasteita kohtaatte yhtiön nykyisellä rakenteella toimintaa harjoittaessa?
10. Millaisia muutostarpeita näette yhtiön rakenteessa?
11. Mitkä ovat yhtiön keskeisimmät tavoitteet seuraavan 3–5 vuoden sisällä?
12. Mitkä olisivat lyhyen aikavälin vaikutukset, jos yhtiörakennetta muutettaisiin?
13. Mitä resursseja tai tukea tarvittaisiin muutoksen tekemiseen?
14. Millaisia riskejä muutoksen toteuttamiseen liittyy?
15. Miten yrityksen toimintaa on tarkoitus jatkaa yhtiöjärjestelyn jälkeen?
16. Onko tarkoitus muuttaa yrityksen omistus pohjaa vai säilyykö omistus ennallaan?
17. Millaisena koette yrityksenne liiketoiminnan tulevaisuuden näkymät?
18. Miten yritystoiminnan jatkuvuuteen on kiinnitetty huomiota yrityksessänne?